

ROMANIA - POSTA
 Asociațiunea "Astra"
 a "ASOCIAȚIUNII"
 Sibiu.
 SIBIU

Buletinul Oficial

al Județului Sibiu

ABONAMENTUL ANUAL:

Pentru autorități publice . . . Lei 600—
 Pentru instituții și particulari Lei 600—

APARE DE TREI ORI PE LUNA

Redactor:
Titus L. Hurbeanu
 funcț. județean.

PREȚURI:

Costul unui exemplar . . . . Lei 20—
 Anunțuri și publicațiuni 3 Lei cuvântul.

Correspondența se trimite pe adresa: Prefectura județului Sibiu. - Anunțurile și publicațiunile sosite cu 3 zile înainte de 1, 10 și 20, vor apărea în numerii din zilele respective.

Pentru anunțuri și publicațiuni taxa se va achita anticipat la Administrația Financiară, pentru fondul județean al Buletinului oficial, iar recipisa se va anexa pe lângă publicațiune.

SUMAR:**PARTEA I.****Regulamente, hotărâri, deciziuni etc.**

- Nr. 2643/1932. Demisia consiliului comunal din Fofeldea și numirea comisiei interimare . . . . pag. 152
 Nr. 596/1932. Rezumatul Procesului verbal Nr. 12 al Com. int. județene " 152
 Nr. 596/1932. Idem Proces verbal Nr. 13 " 153

PARTEA II.**Ordine generale, cari reclamă alte dispozițiuni.****Serviciul administrativ.**

- Nr. 2556/1932. Correspondența oficială . . . pag. 155
 Nr. 217/1932 I. O. V. Timpul în care este admis accesul la oficiul județean I. O. V. . . . . " 156
 Nr. 3148/1932. Aducerea în bună rânduială a căilor de hotar, fântâni, isvoare etc. . . . . " 156
 Nr. 2842/1932. Întocmirea lucrărilor cadastrale " 157

Serviciul sanitar.

- Nr. 395/1932. Catagrafia vaccinațiilor . . . " 155

PARTEA III.**Ordine cari nu reclamă dispozițiuni.****Serviciul administrativ.**

- Nr. 2279/1932. Vânzarea hârtiei maculatură pag. 159
 Nr. 3117/1932. Intocmirea inventarelor . . . " 159
 Nr. 2956/1932. Convorbiri telefonice . . . " 160
 Nr. 187/1932 I. O. V. Obținerea carnetelor CFR " 161
 Nr. 2347/1932. Tărgurile de vite . . . . " 161

Serviciul sanitar.

- Procesul verbal al Consiliului de igienă Nr. 10/1932 . . . . . " 164
 Nr. 390/1932. Epidemii . . . . . " 166

Camera Agricolă.

- Nr. 578/1932. Dispozițiuni ref. la regulamentul de aplicare a Legii pentru comerțul cu semințe de plante de nutreț . . . . . " 161

PARTEA V.**Publicațiuni, concursuri, urmăriri**

- Nr. 2902/1932. Concurs pentru postul de notar din com. Săsăuși . . . " 167
 Nr. 584/1932. Publicațiune de licitație pentru tipărirea Buletinului județean " 167

I. Regulamente, Hotărîri, Deciziuni, etc.

Prefectul județului Sibiu.

Nr. 2643—1832.

Noi, Dr. Dumitru Borcia, Prefectul județului Sibiu.

Având în vedere raportul D-lui Primprețor Sibiu, Nr. 1696—1931 din 11 Nov. 1932, prin care cere disolvarea consiliului comunei Fofeldea precum și revocarea primarului, ajutorului de primar și casierului comunal pe motivul, că cu ocaziunea ascultării acestora potrivit art. 353 din L. O. A. L. asupra mai multor acuze, deși nu au recunoscut săvârșirea actelor de rea administrație și gospodărie imputate, totuși au declarat în mod categoric că-și oferă demisiile lor din funcțiile ce ocupă respective renunță la mandatul de consilieri comunali.

Având în vedere, că conform raportului D-lui Primprețor Nr. 297—932 din 29 Februarie 1932 diferitelor denunțuri noi, sunt dovedite și alte fapte condamnabile săvârșite de organele primăriei, cu și fără știrea consiliului, cauzându-se comunei procese și spese considerabile cari în cazul unei gospodării corecte, s'ar fi putut evita;

Considerând în fine și neglijarea aplicării art. 29 din L. O. A. L. se impune aprobarea demisiunii și numirea unei comisii interimare atât în interesul celor demisionați cât și a administrării bunurilor comunale.

Astfel fiind, în virtutea punctului A. din legea pentru modificarea unor dispozițiuni din L. O. A. L. și bazați și pe aliniatul b. din art. 351 din această lege,

DECIDEM:

Art. I. Aprobăm demisiunea membrilor consiliului, primarului, ajutorului și casierului comunei Fofeldea.

Art. II. În locul celor demisionați numim o comisiune interimară compusă din Dnii:

1. Voic Nicolae 95, președinte
2. Sava Ioan 84
3. Ioan Toader 117.
4. Nicolae Bibu 64
5. Petru Iaru 171, membri

cari vor administra până la noui alegeri interesele comunei potrivit legilor în vigoare.

Cu îndeplinirea agendelor de casier însărcinăm pe Dl Iacob Dumitru.

Art. III. Cu executarea prezentei deciziuni se delegă Dl Primprețor Sibiu.

Sibiu, la 17 Martie 1932.

Prefect:

(ss) *Dr. Borcia*

p. Șeful ser

(ss) *Gossler*

Nr. 596—1932.

Rezumat

din procesul verbal Nr. 12 din al ședinței comisiei interimare a județului Sibiu, ținută la 22 Martie 1932.

Punct 1. Procesul verbal Nr. 11 din Martie a. c. se verifică fără observări.

Punct 2. Se decide a se ordona prin Prefect imediata soluționare a unor cauze bătute de către comisiunea interimară județului în anul 1931, însă neterminate până azi.

Punct 3. Se votează fostului camerist Nicolae Tatu dela cabinetul D-lui Prefect, un ajutor de 3,000 Lei, dela art. 62 exercițiul 1932.

Punct 4. Se ia cu satisfacție și mulțumire la cunoștință raportul sanitar de pe anul 1931 care este foarte amănunțit și bine documentat hotărându-se a se tipări acest raport în întreaga comunitate precum și multiplicarea lui în formă de broșură.

pentru a putea fi trimis diferitelor autorități, cercuri culturale, reuniuni, case de cetire etc. din comunele rurale ale județului, unde el poate forma obiect de studiu pentru aceste instituțiuni.

Punct 5. Se acordă comunei Păuca un ajutor de Lei 20.000.— din bugetul anului curent, pentru acoperirea în parte a lucrărilor necesare pentru construcția unui apeduct în această comună.

Punct 6. Se decide aranjarea unui curs de pomicultură în primăvara anului curent în comuna Sibiul, sub conducerea Dlui inspector județean de pomărit Ioan Hanzu. În acest scop se va avansa la mâna susnumitului domn suma de Lei 32.000.— din bugetul județului pe 1932, pe lângă justificare ulterioară.

Apoi se aprobă a se procura din fondurile județului 5 volume din lucrarea „Handbuch der Landwirtschaft“ B/I/5. în sumă de 7044.— Lei pe seama bibliotecii județului, punându-se la dispoziția Dlui inspector Hanzu, pentru a le întruie la pregătirea cursului de mai sus.

Nr. 596—932.

Rezumat

din procesul verbal Nr. 13 al ședinței comisiei interimare a județului Sibiu, ținută la 29 Martie 1932.

Punct 1. Procesul verbal Nr. 12 din 22 Martie 1932, se verifică fără observări.

Punct 2. Se votează artistului violoncelist Gheorghe Cocea un ajutor de 2000 Lei din bugetul județului.

Punct 3. Se ia act de raportul șefului serviciului financiar despre rezultatul licitațiilor ținute privitor la imprimarea buletinului județean pe anul 1932. Tipărirea buletinului pe viitor, până la definitivă adjudecare, se va lăsa firmei

Oct. L. Vestemean, numai în cazul dacă îl va tipări cu prețul din oferta Tipografiei Săteanului“, prezentată în 5 Ianuarie a. c., altcum se va da tipărirea buletinului Firmei Tipografia Săteanului.

Punct 4. Idem referitor la rezultatul licitațiilor ținute pentru furnizarea revizitelor de scris, imprimate etc. pentru Prefectura județului pe anul 1932, rămase ambele fără rezultat.

Punct 5. Se aprobă Dlui Ioan Giurgiu, secretarul com. Int. Jud., atunci când ședințele comisii durează cu cel puțin 1 oră mai mult peste orele de serviciu reglementare, o indemnizație sub formă de diurnă de 100 Lei de ședință, retroactive, cu începere dela 1 Ianuarie 1932, dar se va achita numai după aprobarea Deciziunii de către Ministerul de Interne.

Punct 6. Se delegă dl membru Ioan Iliu ca reprezentant al județului la adunarea generală ordinară a institutului „Dacia Traiană“, care se va ținea la 2 Aprilie a. c.

Punct 7. Se anulează hotărârea cons. comunal Armeni, prin care a stabilit indemnizație de transport pe seama consilierilor comunali.

Punct 8. Dtto ref. la stabilirea jetponelor de prezență pe seama delegației consiliului comunal.

Punct 9. Se admite apelul Dlui preot Teofil Roșca din Ocna-Sibiului, înaintat contra hotărârii cons. com. de acolo, prin care a fost obligat D-Sa să restituie comunei suma de 4800 Lei, drept diurne și spese făcute de primarul comunal cu ocaziunea judecării unei hotărâri a consiliului comunal, atacată cu apel la Comitetul Local de Revizuire Cluj, iar hotărârea comunei se anulează ca nefondată.

Punct 10. Respinge ca nefondat apelul lui Martin Kästner și soții din Tâlmăciu, înaintat contra hotărârii cons. com. de acolo, ref. la relaxarea din arânda după moara comunală.

Punct 11. Se admite cererea ziarului „Neamul Românesc“ pentru achitarea sumei de Lei

5000— drept costul alor 5 exemplare din numitul ziar pe timpul dela 1 Noemvrie 1931 până la 1 Noemvrie 1932, trimis Preturilor.

Punct 12. Admițându-se cererea firmei „Reclama Sibiului“ să decida a se cumpăra un număr de 10 exemplare din planul orașului Sibiu pentru județ.

Punct 13. Se închiriază cameristului Dumitru Drăgoiu o locuință în palatul județului cu data de 1 Aprilie 1932, pe lângă plata chiriei ce o va primi numitul dela județ.

Punct 14. Se respinge cererea „Cetății Universitare Regele Carol al II-lea“, pentru a se cumpăra pe seama județului unele cărți în suma de 4000— Lei, nedispunând județul de fonduri în acest scop.

Punct 15. Se admite a se abona pe anul 1932 revista „România Aeriană“ în un singur exemplar.

Punct 16. Luându-se la cunoștință referatul despre situația garajelor din palatul județului, se stabilește o chirie lunară pentru garajul folosit de Dl medic primar județean și de dl N. David, în suma de câte 200 Lei, începând cu 1 Aprilie 1932, iar pentru cel folosit de servi-

ciul Sanitar jud. (Firma Leonida) 500 Lei luna începând cu data de 1 Ianuarie 1932.

Punct 17. Se respinge propunerea făcută de Cercul de Recrutare Sibiu, pentru a se cumpăra pe seama Județului cartea intitulată „Arta războiului contra gazelor“.

Punct 18. Se decide a se îndruma comenzi din județ la contribuirea cu o sumă de 3000—6000 Lei, în proporție cu venitele din terenurile comunale, pentru creierea unui fond de construcție și construcție de cazărmi pe seama veniturilor de jandarmi din județ.

Punct 19. Se decide a se retrimite încheierea Cons. com. Mohu, referitor la stabilirea taxelor comunale pe anul curent, pentru a fi discutată din nou de către Com. Int. jud.

Punct 20. Se anulează hotărârea Cons. com. Ocna-Sibiului prin care intenționează modificarea bugetului comunal pe 1932, în ce privește salariile primarului și ajutorului de primar, jetoanele de prezență și diurnele membrilor comisiei interimare.

Punct 21. Se aprobă hotărârea Cons. com. Fofeldea ref. la stabilirea taxelor pășunat și pădure pe anul 1932.

II. Ordine generale, cari reclamă alte dispoziții.

R O M Â N I A

Serviciul sanitar al județului Sibiu

Nr. 395—1932.

Nr. 3082 Adm.

Tuturor medicilor de circumscripție

Binevoii a întocmi, în înțelegere cu primăria, catagrafia vaccinațiilor și revaccinațiilor despre care ne veți face raport.

Totodată ne veți comunica și cantitatea de vaccin antivariolic de care aveți lipsă la vaccinațiile de primăvară din 1932.

Sibiu, la 24 Martie 1932.

Medic primar :
(ss) *Dr. Stoichiția*

Prefectura județului Sibiu.

Nr. 2556—1932.

P.: Corespondența oficială.

Tuturor D-ilor Notari și Primari comunali

În legătură cu circulara noastră publicată în Buletinul Județului Nr. 10—1932, ținem să vă atragem atențiunea și asupra următoarelor neajunsuri ulterior constatate, a căror eliminare asemenea se impune în interesul unei bune administrații și anume:

1. Potrivit art. 177 și 178 din L. O. A. L., notarul este capul cancelariei comunale și având supravegherea arhivei și registraturii, este delatime înțeles că orice act, scrisoare, corespondență, document etc. trebuie manipulat și păstrat potrivit normelor precizate prin legi și regulamente, numai de D-sa, fiind singur responsabil pentru existența și conservarea lor.

Cum însă în unele comune corespondența etc. ce intră zilnic la primărie, nu se preia resp. predă direct D-lui notar, ci plicurile sosite dela autoritățile superioare etc. se desfac de Dl primar, ajutor, delegați sau alte persoane necompetente, ba de multe ori chiar și străine și le lasă, după ce le-au citit, răsfoite pe birouri (mese) la vederea publicului, ce intră și iese din primărie și nu numai că se divulgă conținutul acestora, ci s'a întâmplat și sustrageri de acte, ordonăm că în viitor numai singur Dl notar este în drept de a primi și desface plicurile și a prelua orice acte, cereri, plângeri, apeluri etc. adresate Primăriei.

2. S'a constatat la fel că persoane necheimate, redactează diferite acte, în numele primăriei, fără știrea și consimțământul D-lor notari, respective redactează diferite cereri deși conform art. 179 din L. O. A. L. numai notarii au drept de a le scrie și a încasa taxele tarifare. Alte persoane cari ar redacta astfel de acte sunt a se denunța justiției pentru scriere clandestină.

3. S'a ordonat în atâtea rânduri că potrivit art. 212 din legea contabilității, toate ordonanțele de plată trebuiesc contrasemnate de Dl notar sau sub controlul și consimțământul notarului, de secretar, însă totuși constatăm zilnic, că casierii achită ordonanțe semnate numai de primar. Casierii cari vor contraveni în viitor acestor dispozițiuni ni se vor denunța, pentru a dispune revocarea lor și trimiterea lor parchetului.

4. Aproape în toate hotărârile ce intră spre aprobare, nu se indică art. legii sau regulamentului respectiv, pe care se sprijinea deciziunea, ci se scrie simplamente art. 30 sau 98 din L. O. A. L. în loc să se pună articolul special bunăoară unul dintre art. 345, 410—416, 418—423, 427—444 din L. O. A. L. eventual articolul legilor speciale (Codul silvic, maximul taxelor, agrara, vânat, sanitar, pășunat, câmpului etc. etc.) iar în motivarea hotărârei resp. propunerea delegației lipsește mențiunea, că pentru speșele etc. în chestie

există la art. .... acoperire bugetară în suma de Lei ..... sau că în caz de aprobare, refuz, anulare etc. bugetul ar suferi o dezechilibrare.

Așteptăm deci dela toate organele competente respectarea acestor formalități atât de importante în viața administrativă și suntem convinși că Dnii notari, în special cei cu praxă mai puțină, vor lucra în sensul instrucțiunilor, chiar în interesul lor propriu.

Sibiu, la 30 Martie 1932.

p. Prefect :
[ss] *Muțiu*

p. Șeful serviciului:
[ss] *Gossler*

Oficiul județean I. O. V. Sibiu.

Nr. 217—1932 I. O. V.

Obiect: Timpul în care accesul este admis la Oficiul județean I. O. V.

Tuturor Primăriilor comunale D-lor Primpretori

Avându-se în vedere că zilnic este asaltat acest Oficiu de către unii invalizi, orfani și văduve de războiu, care nu țin seamă de timpul când accesul în birouri este permis, fapt ce produce o perturbare în executarea tuturor lucrărilor ce cad în sarcina noastră, făcându-se imposibilă soluționarea problemelor întregii categorii de suferinzi pentru Patrie, *Vă invităm a pune în vedere celor ocrotiți de noi*, că se admite zilnic intrarea în acest Oficiu, însă *numai între orele 11—13*.

Facem această concesiune pentru cei vizați, cu toate că prin dispozițiunile referitoare anterioare n'am îngăduit vizitarea acestui Oficiu decât de două ori pe săptămână, anume Marția și Vinerea.

Această îngăduință însă nu înseamnă că cei interesați pot intra la orice oră, fapt ce paralizază în toată puterea cuvântului activitatea noastră, ducând la desorganizarea acestui serviciu în dauna celor cari caută ocrotire la noi.

Față de această situație, primăriile urmează să atragă atențiunea I. O. V-lor asupra acestor dispozițiuni chiar și cu ocaziunea prezentării lor acolo pentru a li se redacta ori ce acte, a căror soluționare cade în sarcina noastră și cu care cel interesat ar intenționa să se prezinte personal la acest Oficiu.

D-nii notari sunt personal respunzători, sub pedeapsă disciplinară, de aducerea la îndeplinire a dispozițiunilor de față raportându-ne *imediat* de executare.

Sibiu, la 18 Martie 1932.

Prefect: Șeful Oficiului jud. I. O. V.
(ss) *Dr. Borcia* (ss) *Roman*

Prefectura județului Sibiu.

Nr. 3148—1932.

Obiect: Aducerea în bună rânduială a căilor de hotar, fântânilor publice din comună, a izvoarelor publice de pe câmp și a adăpătorilor vite din comună și din pășunatul comunal.

Tuturor Primăriilor comunale

Ținând seamă de importanța rolului celor două căile de circulație precum și apa în viața agricultorilor și cum astăzi ne găsim aproape în punctul de începere al muncilor agricole, fiecare primar este obligat a-și da bine seama de îndeplinirea datoriilor ce le are față de interesele poporului în fruntea căruia este pus ca să-l conducă.

Di primar cu ajutorul Dlui notar, conștientizând mând consiliul comunal sau comisia interimară în ședință, vor alcătui cel mai chibzuit plan pentru aducerea în cea mai bună rânduială a căilor de circulație, a fântânilor, a izvoarelor și adăpătorilor din comună și de pe câmp.

Lucrările se vor face prin prestația publică sau prin răscumpărarea acesteia într'o sumă de bani ce o va stabili consiliul comunal sau comisia interimară.

De executarea prezentului ordin ne veți raporta cel mai târziu până la 20 Aprilie a. c.

De felul cum veți executa acest ordin Dl director al Prefecturii se va convinge la fața locului cu ocaziunea inspecțiilor comunale.

Sibiu, la 29 Martie 1932.

p. Prefect :
(ss) *Muțiu*

Prefectura județului Sibiu.

Nr. 2842—1932.

Obiect: Intocmirea lucrărilor cadastrale.

Tuturor primăriilor comunale

Vi se comunică mai jos în copie ordinul Nr. 849—1932, al Inspectoratului Cadastral din Cluj, spre știința Dvs. și întocmai executare.

Sibiu, la 28 Martie 1932.

Prefect :
(ss) *Dr. Borcia*

p. Șeful Serv. :
(ss) *Roman*

ROMÂNIA

Ministerul Agriculturii și Domeniilor
Direcția Cadastrului și a Lucrărilor Tehnice
Inspectoratul Cadastral Cluj.

Nr. 849—1932.

Domnule Prefect,

Ministerul de Interne cu ordinul Nr. 7611 din 14 Aprilie 1927, dat în urma avizului Ministerului de Agricultură și Domeniilor, a dispus ca pe întreg teritoriul Ardealului să se traducă cadastrul și să se copieze cu rectificările convenite pe imprimare în limba română, urmând astfel ca înainte de traducerea și copierea foilor de posesiune cadastrale, ele trebuiesc a fi rectificate, adică puse la curent conform situației faptice.

Regulamentul pentru evidența cadastrului funciar dat de Ministerul de Finanțe ung. Nr. 45055—1885, dispune ca toate mutațiile survenite prin vânzare, cumpărare, moștenire etc. în persoana proprietarilor sunt de a se introduce din an în an în foile de posesiune cadastrale

prin aplicarea evidenței Nr. I. în baza deciziunilor emise de judecătoriile competente, punând în sarcina notarilor comunali executarea acestor lucrări. Nefiind însă ținute în regulă foile cadastrale din mai multe comune în timpul războiului și chiar după unire, notarii neglijând conducerea evidenței Nr. I. și întrucât este aproape imposibilă repararea unei neglijențe de mai mulți ani prin aplicarea evidenței Nr. I. nefiind asigurată continuitatea mutațiilor în lipsa deciziunilor judecătorești, urmează ca rectificarea impusă de Minister să fie generală, adică să fie făcută prin identificarea nouă a proprietăților și proprietarilor, iar rezultatul acestei operațiuni să fie depus pe imprimare în limba română.

Cu toate că rectificarea generală a cadastrului funciar, fiind operațiune de specialitate, intră în atribuția personalului de specialitate economico-juridică, al acestui Inspectorat Cadastral, totuși un număr mare dintre comunele din circumscripția Inspectoratului nostru a angajat în anii precedenți persoane neoficiale pentru executarea lucrărilor menționate, fără ca să ne avizeze sau să fi cerut după terminarea lucrărilor delegarea verificatorului al Cadastrului, ba chiar în unele comune au efectuat funcționari de administrație aceste verificări, pe cari suntem siliți a le declara nule de drept, întrucât nu au fost făcute de organele noastre competente, menționând că vom face cunoscut acest fapt tuturor Administrațiilor financiare și vom atrage atențiunea organelor fiscale că lucrările cadastrale necontrolate și neverificate de organele noastre speciale nu au putere legală și fiind niște lucrări particulare, astfel nici nu vor putea fi întrebuințate la proximal recensământ.

Intrucât atât interesul Statului cât și al proprietarilor reclamă ca lucrările menționate, efectuate în întreprindere să fie investite cu putere legală, cu atât mai mult, încât agricultorii au adus jertfe materiale pentru ele, cu onoare Vă rugăm să binevoiți a dispune ca la casieria comunelor interesate să stea la dispoziția verificatorului delegat de noi, drept taxă de verificare

10% din costul contractat al lucrărilor, conform rezoluției Ministerului Agriculturii și Domeniilor, Direcția Cadastrului Nr. 23926—1926, care sumă de altcum trebuia fi scăzută din competențele antreprenorului. Binevoii totodată a pune în vedere primăriilor respective, că îndată ce ni se face cunoscut că taxa de verificare este depusă spre a putea fi ridicată cu ocaziunea controlului și verificării, vom dispune verificarea lucrărilor prin verificatorul delegat de acest Inspectorat cadastral.

Intrucât la adresa noastră comunicată Dvs. cu ordinul Inspectoratului Gen. Adm. Regional Cluj Nr. 1045—932, un număr mai mare dintre comunele din acel județ ne-a făcut cunoscut că este absolut necesară refacerea cadastrului funciar prin noua identificare a proprietarilor și proprietăților, angajându-se benevol totodată și la suportarea cheltuielilor conexe cu aceste operațiuni, luând în considerare că comuna are absolută nevoie de aceste lucrări, iar Statul în criza financiară de azi numai prin plata salariului cuvenit funcționarului delegat poate contribui la cheltuieli, cu onoare Vă rugăm să binevoiți a pune în vedere primăriilor comunale din acel județ că lucrările menționate se vor executa de către personalul acestui Inspectorat Cadastral pe lângă următoarele condițiuni:

1. Comuna va plăti funcționarului delegat:

a) Cheltuieli de transport, cl. II. C. F. R., tour și retour la Cluj, sau trăsură.

b) Diurnele de deplasare 200 Lei pe zi, menționând că se vor identifica lunar cca 3000 parcele.

2. Comuna va pune la dispoziția funcționarului, pe durata operațiunilor la fața locului, pentru asigurarea bunului mers al lucrărilor servituților comunale, 2 oameni de încredere cari cunosc bine hotarul, servitor, local pentru birou cu încălzit și luminat etc.

3. Comuna va plăti 5 Lei de parcelă în costul întocmirii noilor foi cadastrale, a sumarului foilor de posesiune și pentru o copie după registrul

general al parcelelor (cartea funduară cadastrală), inclusiv imprimatale necesare.

4. Comuna va avansa în contul cheltuielilor din punctele 1—2 suma de 6000, iar întrucât deplasările ar necesita un timp mai mult de o lună, sumele justificate prin contul de deplasare al delegatului i se vor achita după avizul primit dela Inspectoratul Cadastral Cluj.

Menționăm că costul de întocmire a noilor lucrări scripturistice se va depune numai după terminarea operațiunilor la fața locului, în baza unui registru al proprietarilor și parcelelor pus la dispoziția primăriei pentru repartizarea cheltuielilor pe proprietarii agricoli.

Intrucât n'ar fi necesară identificarea tuturor parcelelor și operația aceasta nu s'ar cere decât numai asupra proprietăților măsurate în urma reformei agrare, în acest caz din urmă costul lucrărilor se va stabili în raport cu mărimea suprafeței și cu numărul parcelelor cuprinse în cartea funduară cadastrală întocmită în baza reformei agrare.

În caz că comunele ar hotărâ refacerea cadastrului funciar pe lângă condițiunile arătate mai sus, se va trimite procesul verbal încheiat în ședința consiliului comunal Inspectoratului Cadastral Cluj, însoțit și de o cerere bazată pe hotărârea consiliului, notând că întocmirea itinerariului personalului fiind în curs, nu se vor putea lua în considerare, decât numai cererile sosite în timpul cel mai scurt și însoțite de procesul verbal menționat.

Totodată Vă rugăm să binevoiți a pune în vedere încă odată primăriilor comunale că în conformitate cu ordinul Ministerului Agriculturii și Domeniilor Nr. 265889 din 4 Decembrie 1931, ce vi s'a comunicat prin circulara Nr. 43001—1931, al Inspectoratului Gen. Adm. Reg. Cluj, darea lucrărilor menționate în întreprindere nu mai este admisă.

Cluj, la 16 Martie 1932.

Inspector :
(ss) *Indescifrabil*

p. Inspector :
(ss) *Indescifrabil*

III. Ordine, cari nu reclamă alte dispozițiuni, înștiințări și alte comunicări.

Prefectura județului Sibiu.

Nr. 2279—1932.

Tuturor autorităților în subordine

În legătură cu ordinul nostru Nr. 9363—1931, publicat în Buletinul Oficial Nr. 10—1932, Vă comunicăm ordinul Ministerului de Interne Nr. 3784—1932 spre strictă conformare.

Sibiu, la 22 Martie 1932.

p. Prefect:
(ss) *Muțiu*

Șeful serv.:
(ss) *Regius*

R O M Â N I A
Ministerul de Interne
Direcțiunea Contabilității

Nr. 3784 K 1 Martie 1932

Cătră

Direcțiunile din Administrația Centrală a
Ministerului

Direcțiunea Generală a Polițiilor

Inspectoratul General al Jandarmeriei

Prefectura Poliției Municipiului București

Inspectoratele Generale Regionale: Bucu-
rești, Cluj, Chișinău, Craiova, Cernăuți,
Iași, Timișoara.

Inspectoratele Generale de Siguranță

Prefecturile de județe.

Direcțiunea Generală a Arhivelor Statului,
prin adresa Nr. 426—1931, a încunoștiințat
Președinția Consiliului de Miniștri despre faptul
că unele autorități din provincie, bazate pe dis-
pozițiunile jurnalului Consiliului de Miniștri Nr.
2613—926, modificat prin jurnalul de Consiliu
Nr. 186—929, au vândut sub titlul de „hârtie

maculatură“ agenților trimiși de societățile de bine-
facere „Asociația Cercurilor de Gospodine și
Societatea pentru Ocrotirea tinerelor fete“ acte
vechi de valoare importantă între care a fost
cuprins și întregul material arhivistic între anii
1832—1865, contrariu dispozițiunilor date de
acest Departament prin ordinul circular Nr.
19442 K din 24 Octomvrie 1931.

Ministerul de Finanțe fiind sesizat la rândul
său de Președinția Consiliului de Miniștri de
greșala aratăată mai sus, în conformitate cu dis-
pozițiunile aceluși Departament comunicate prin
adresa Nr. 51586 din 19 Februarie 1932, vă
reamintim dispozițiunile date prin ordinul circu-
lar Nr. 19442 K din 24 Octombrie 1931 și vă
rugăm ca până la întocmirea unui nou jurnal al
Consiliului de Miniștri care să stabilizească alte
norme de clasare și de vânzare a hârtiei macu-
latură, se oprește în mod formal orice vânzare
și de către oricine, a hârtiei maculatură, apar-
ținând autorităților statului sau instituțiilor cu
caracter public.

p. Ministru:
(ss) *Indescifrabil*

Director:
(ss) *Indescifrabil*

Prefectura județului Sibiu

Nr. 3117—1932.

Tuturor D-lor notari comunali

Suntem informați, că unii dintre D-nii notari
compun inventarele atât de defectuos, încât fie
judecătoriile, fie D-nii notari publici, dese ori
sunt nevoiți a le înapoia spre întregire. Această
defectuoșitate, în special culminează în a înregi-
stra în inventar imobilele numai cu indicarea
Nrului topografic și a prețului acestuia fără
nici o altă relațiune convenită identificării imo-
bilului.

RAPORT

asupra stării sanitare a județului Sibiu, pe anul 1931

de **Dr. I. Stoichiția**
medicul primar al județului.

Introducere.

Un progres evident, ori o ameliorare remarcabilă în mersul sănătății unei colectivități, nu este cu puțință, decât prin perfecționarea mijloacelor de lucru, prin înmulțirea instituțiilor sanitare și prin o muncă tot mai devotată și mai rațională a întregului personal sanitar. Cel ce are conducerea și poartă răspunderea sănătății unei colectivități, va tinde deci, a perfecționa tot mai mult metodele de lucru, va căuta să raționalizeze munca personalului, făcându-o cât mai rentabilă și mai eficace, în acelaș timp însă, va nizuși ca acest personal să fie bine selecționat și complet educat asupra tuturor îndatoririlor sale.

Pe lângă această *intensificare și raționalizare* a muncii personalului, pentru a fi permanent în linia progresului, se cere tot mai mult crearea de *instituții sanitare moderne*, cât mai numeroase, pentru a dispune de mijloacele cele mai necesare și cele mai bune de ospitalizare, de tratament și de combatere a diferitelor boli.

Crearea acestor instituții nu numai că este necesară, dar ea este una din condițiile cele mai esențiale a unui progres evident și a unei perfecționări a mijloacelor de lucru.

Mă gândesc aci în primul rând la *dispensar*, instituție atât de necesară și utilă pentru combaterea boalelor medico-sociale, la *infirmariile rurale* fără de cari o combatere rațională a epidemiilor rămâne aproape un dezirat irealizabil și în fine la *spitale și spitale-sanatorii*, cât mai numeroase, pentru ospitalizarea celor ce necesită îngrijire, intervenție operatorie sau tratament.

În mediul rural aceste instituții de mare necesitate se combină într'un întreg armonios în așa numita „*Casă de Ocrotire*“, instituție creată prin Legea Sanitară din 1930. *Casa de Ocrotire este centrul de activitate socială și sanitară, într'o circumscripție medicală.* Aici se vor prezenta mamele pentru vizită medicală și sfaturile necesare, în perioada prenatală, aici vor fi supravegheați zi de zi copiii noi născuți, aici se vor ocroti lăuzele și tot aici se vor ținea în evidență toate cazurile de boli medico-sociale. La Casa de Ocrotire v'a putea beneficia oricine de vizită medicală gratuită și se va împărtași și de tratamentul necesar. Astfel Casa de Ocrotire devine centrul de combatere al tuturor bolilor, iar prin internările de bolnavi contagioși, ea devine un centru de ospitalizare și izolare.

Asemenea Case de Ocrotire sunt necesare în mai toate localitățile bine populate, cari se găsesc distanțate dela centrul urban, cari din ce vor fi mai multe și mai bine echipate, din aceia colectivitatea respectivă va fi din punct de vedere sanitar mai bine organizată și va dispune de mai multe garanții de sănătate și progres.

Ori creierea, înzestrarea și susținerea de instituții noi, este o chestiune care cere sacrificii materiale importante. Timpurile de extremă criză prin cari trecem, desigur că paralizează orice inițiativă și orice activitate pe acest teren. Cu toate acestea avem deosebita satisfacție de a putea afirma că Serviciul sanitar al județului Sibiu, cu toate dificultățile întâmpinate, se găsește și pe acest teren în linia de progres trasată și dificultățile

economice ale anului 1931, nu ne-au abătut deloc dela programul nostru de realizări.

1. *Personalul medical și personalul sanitar auxiliar în covârșitoarea lui majoritate a înțeles să-și facă mereu datoria și prin o muncă intensivă și desinteresată se complecteze adeseori lipsurile materiale existente.*

Asfel în lipsă de dispensarii sau Case de Ocrotire, atât de necesare pentru combaterea boalelor medico-sociale, personalul medical și cel auxiliar, s'a pus cu tot devotamentul în serviciul așa numitelor *anchete sanitare*, organizate de serviciul sanitar al județului nostru.

Personalul medical al serviciului nostru în strânsă colaborare cu Colegiul Medicilor din Sibiu susținuți de ajutorul conducerii administrative a județului, a inaugurat în anul 1931, o serie de anchete sanitare, *adevărate recensăminte ale sănătății*, în comunele rurale din județ.

2. *Pe terenul realizărilor materiale avem satisfacția de a fi putut termina în anul 1931, construcția Casei de Ocrotire din Săliște, cea dintâiu instituție de felul acesta în România.*

Pe terenul dăruit de comuna Săliște, administrația județului Sibiu, a construit exclusiv din mijloacele proprii, această instituție frumoasă, utilă și umanitară. Ministerul Sănătății a contribuit într-o largă măsură la înzestrarea ei cu materialul necesar și astfel prin această colaborare armonioasă, s'a putut înființa o instituție importantă, chemată a deservi interesele sanitare ale unei regiuni întregi.

3. Tot în linia progresului realizat în decursul anului 1931, intră și *aprovizionarea acestui serviciu cu aparatele necesare pentru desinfecții și deparazitări*. Serviciul nostru sanitar dispune azi de o etuvă mare mobilă, precum și de 4 aparate de desinfectare, transportabile, cari sunt manipulate de cătră desinfectorul serviciului, angajat în acest scop.

În ordinea realizărilor practice, cari însumă un progres evident față de trecut, am ținut să relev aceste trei momente mai importante, cari

denotă, că prin devotament, prin muncă, prin interes continuu și prin o bună doză de dragoste se pot realiza opere frumoase, chiar și în timpuri neprielnice de criză materială, dar mai ales de crâncenă criză morală.

După aceste cuvinte de introducere și în bărbătare în cadrele raportului de față, ne vom ocupa pe rând de *mișcarea populațiunii* în decursul anului 1931, vom arăta în cifre mersul *natalității și mortalității*, insistând cu deosebire asupra raporturilor ce există între aceste două extremități, precum și cauzele și cifra *mortalității infantile*. Ne vom ocupa detaliat cu mersul bolilor *epidemice*, arătându-le specificate după natura boalei, cifra bolnavilor și procentul de mortalitate. Capitol deosebit vom rezerva *măsurilor de combatere*, destinate *boalelor medico-sociale*, arătând opera înfăptuită prin anchetele sanitare. Tot în cadrele acestui raport, ne vom ocupa de *starea igienică și a salubrității din județ*, constatând progresele realizate și ceia ce urmează să se mai facă de azi înainte. În fine ne vom ocupa mai pe larg de *organizarea serviciului sanitar* al județului, arătând momentele mai principale din activitatea acestui serviciu în anul 1931.

În fine trăgând concluziile necesare din rezultatele obținute în decursul unui an, vom căuta la sfârșitul acestui raport, să facem și câteva *propuneri*, pentru asigurarea unui progres și mai evident în anul 1932.

Cap. I. Mișcarea populației.

Județul Sibiu, face parte dintre județele de mărime mijlocie ale Țării, având o întindere de 3561 Km². În urma situației sale geografice, este unul dintre cele mai pitorești județe din Ardeal. Solul este parte deluros, parte muntos și astfel și densitatea locuitorilor variază, precum și ocupațiile lor, felul de trai, locuința etc.

Locuitorii din regiunile deluroase, șes propriu zis nu este în jud. Sibiu, se ocupă în cea mai mare parte cu agricultura, deși terenul nu este de cea mai bună calitate. Din aceste motive, cei ma

mulți locuitori (62%) din județul Sibiu, sunt agricultori cari trăesc de pe urma roadelor solului. Majoritatea locuitorilor ocupându-se deci de agricultură și creșterea vitelor, rami de producție cari au suferit cea mai mare depreciere în urma crizei economice mondiale, este firesc ca să fi suferit cu toții de pe urma acestei crize economice și această suferință să se resimtă și asupra mișcării populației și în deosebi asupra stării ei sanitare.

În urma nerentabilității, exercitării profesiei de agricultor, foarte multă lume caută plasament în altă parte: industrii, servicii publice, poliție etc., din care cauză se observă o migrațiune mai accentuată dela sate la orașe. Această migrațiune deși este palpabilă și se observă la tot pasul, nu poate fi exact determinată în cifre, din cauza mișcării continue a elementelor pornite în căutarea unui post bine salariat.

Repercusiunea asupra stării sanitare, se poate rezuma în următoarele: *deoparte populația lipsită de mijloace, în caz de boală, se caută tot mai puțin prin medici particulari și tot mai mult prin medicii oficiali sau instituțiile cari le oferă gratuitate și astfel credem că în timpurile din urmă dispunem de o evidență mai bună, asupra cazurilor de boli epidemice și medico-sociale. O altă consecință, deși paradoxă, este faptul că țărani noștrii, pe măsură ce se devalorizează produsele lor, în aceiași măsură se hrănesc mai bine din motivul, că produsele neavând căutare, lumea mai bine le consumă, decât să le vândă pe prețuri derizorii.*

După datele statistice dela ultimul recensământ al populației din anul 1930, populația județului Sibiu, împreună cu Municipiul Sibiu, se cifrează la 195.750 locuitori. Dintre aceștia 49.539 sunt locuitori ai Municipiului Sibiu, iar 146.211 sunt locuitori ai județului Sibiu, în afară de Municipiu. Față de statistica nu tocmai precisă dela sfârșitul anului 1928, numărul locuitorilor din județul Sibiu, ar fi crescut cu aproximativ 1941 locuitori.

Repartizată această populație pe naționalități avem următorul tablou din județul și orașul Sibiu:

Români	126.635.
Sași	56.821.
Unguri	8.719.
Evrei	2.105.
Alte naționalități	470.

Dacă luăm numai populația județului Sibiu, excluzând Municipiul, avem următoarea proporționalitate:

Români	108.415.
Sași	34.862.
Unguri	2.603.
Evrei	74.
Alte naționalități	256.

Județul Sibiu se împarte în 89 comune rurale mici și mijlocii. Din acestea, 29 comune sunt curat românești, 40 comune cu majoritate românească, 1 comună curat săsească și 19 comune cu majoritate minoritară.

După sexe, avem 71,829 bărbați și 74.382 femei.

Capi de familie, în total 35.687.

Denzitatea populațiunii calculată pentru județul Sibiu, este de 54 locuitori pe 1 Km.², față de 53 locuitori cât era după datele recensământului din anul 1927.

Denzitatea relativ mică a populațiunii, se explică prin faptul că o mare parte a solului fiind neproductiv, păduri pășuni etc., nu s'au statornicit centre mai populate stabile și din cauza greutăților de existență, se continuă o migrațiune lentă spre alte centre, îndeosebi spre orașul Sibiu și spre orașele mai mari ale vechiului regat.

În anul 1931, s'au încheiat în total 1280 de căsătorii, față de 1545 în anul precedent, deci un minus de 265 de căsătorii, față de anul 1930, ceiace se explică de sigur prin criza economică și financiară tot mai accentuată și care pune piedeci serioase în calea întemeierii de căminuri noi.

Cam în aceeași proporție a scăzut de altfel și numărul *concupinagelor* și anume au fost în total în anul 1931, 296 concubinajii, față de 346 câte a fost în anul precedent și față de 381 câte au fost în anul 1929.

Tot la fel a scăzut și numărul *divorțurilor*. În anul 1931, au survenit 55 *divorțuri*, față de 70 câte erau în anul 1930 și față de 88 câte s'au pronunțat în decursul anului 1929.

Din cifrele de mai sus rezultă, că sporirea populației se face în mod lent, dar sigur și că reducerea numărului căsătoriilor este a se datorii exclusiv crizei economice și financiare. Deodată cu numărul căsătoriilor au scăzut aproape în aceeași proporție și numărul concubinajilor și a divorțurilor, ceiace denotă, o viață morală ireproșabilă în pătura noastră rurală și ne lasă să sperăm că prin îmbunătățirea stării economice și financiare, se va produce o simfitoare regenerare a vigoarei biologice a țărânilor noastre.

Cap. II. Natalitatea.

Numărul nașterilor în anul expirat 1931, s'a menținut c'am la același nivel cu acel al nașterilor din 1929.

S'au născut în total 2153 indivizi de gen masculin și 2040 de gen feminin, deci un total de 4193 de nașteri în anul 1931, față de un total de 4437, cât au fost în anul 1930, un minus deci, de 244 față de anul precedent.

Cifra natalității din anul 1931 raportată la numărul total de locuitori din județ, ne dă o proporționalitate de 28,6‰, o cifră care se găsește departe sub media din anul 1930, a României, care este aproape de 38‰. Cauza este de a se căuta în primul rând în cifra scăzută a căsătoriilor, care la rândul său este datorită crizei economice financiare.

Cap. III. Mortinatalitatea.

Numărul născuților morți în anul 1931, se găsește *urcat* față de cifrele relatate pentru anul 1930. Se înregistrează o cifră de 21 băieți și 14 fete născuți morți, adică un total de 35, ceiace ne dă un spor de 14, față de cifra anului 1930.

Cel mai mare număr de născuți morți, a survenit din căsătorii nelegitime și numai un procent mic din căsătorii legitime. Socotim însă, că cifra mortalității nu corespunde realității, deoarece se înregistrează numai cazurile evidente, unde nașterea s'a întâmplat la termen și în condiții cari numai puteau admite nici un fel de tănuire.

Cap. IV. Mortalitatea.

În anul 1931, s'au înregistrat în total 2692 decese, față de 2761 câte au fost în anul 1930, deci un minus de 69, față de anul precedent.

Această cifră este cu atât mai înbucurătoare, cu cât ameliorarea deși lentă, se menține din an în an, ceiace denotă o creștere a capacității vitale a populației din județul nostru. S'au înregistrat deci cu 69 decese mai puțin ca în anul premergător și cu 694 mai puține decât în anul 1929.

Până ce în anul 1929, totalul deceselor reportat la cifra totală a populațiunii, ne dădea o proporție de 23‰, în anul 1930, această proporție scade simfitor la 19‰ ca ea în anul 1931 să ajungă la 18,4‰.

Excedentul natalității asupra mortalității a fost în anul 1931, de 1501 suflete, adică în decursul anului 1931, s'a născut 1501 suflete mai mult decât au murit în decursul aceluiaș an.

În procente excedentul natalității asupra mortalității în anul 1931, este de 10,22‰ față de 11,9 cât a fost în anul 1930 și față de 6‰ cât a fost în anul 1929.

Dacă analizăm cifra mortalității după vârste, vom găsi că în afară de mortalitatea firească pronunțată a bătrânețelor, cea mai mare cifră de mortalitate ne-o dă frageda copilărie, adică copiii mici în cel dintâu an de viață.

Până ce în anul 1930, au murit în total 652 de copii în primul an de viață, adică 23% din mortalitatea generală, în anul 1931 au murit în total 332 băieți și 315 fete, adică 647 copii, ceea ce ne dă 24% față de mortalitatea generală a anului 1931.

Această cifră, referită la natalitatea generală din 1931, ne dă o mortalitate infantilă în primul an de viață de 15%, adică din totalul de 4193 noi născuți din anul 1931, mor 647 fără a fi împlinit cel dintâi an de viață.

Așadar, deși ne prezentăm cu o natalitate relativ bună și deasupra mediei natalității celorlalte țări europene, deși numărul deceselor anuale se micșorează și la noi în mod lent, dar evolutiv, cu toate acestea înregistrăm încă o cifră extrem de mare, de mortalitate infantilă, care face ca excedentul de natalitate să se piardă în mod inutil an de an, și astfel să fim clasafi aproape în fruntea tabloului cu cea mai mare mortalitate infantilă din Europa.

Cauzele acestei mortalități excesive în primul an de viață, sunt de mai multe feluri.

În primul rând, lipsa de cultură și lipsa unei educații raționale face ca protecția mamei în decursul gravidității, în perioada prenatală, în lăuzie și după naștere să fie aproape inexistentă.

Femeile noastre dela țară, cât se poate își ascund graviditatea și muncesc în rând cu bărbații la muncile cele mai grele, pentru a evita cuvinte de ocară sau de batjocură din partea soților și familiilor lor.

Muncind din greu, în tot timpul gravidității, trăind în condițiuni igienice mai mult decât primitive, alimentându-se cât se poate de nesubstanțial, țărancele noastre și alături de ele și muncitoarele din micile industrii, suportă graviditatea în condițiunile cele mai grele pentru ele și pentru sănătatea noilor născuți.

Lipsite de orice protecție și îngrijire igienică în perioada prenatală, femeile dela țară de cele mai multe ori, nasc între condițiuni cât se poate de neprielnice. Adeseori se întâmplă că femeia lucrează din greu, până în ultimul moment al gravidității, și adeseori survine cazul că este apucată de durerile facerei, tocmai în decursul unei munci agricole la câmp, încât nașterea se

întâmplă în condițiunile cele mai neigienice ce se pot imagina.

Asistența la nașteri în cele mai multe părți este încă foarte rudimentară. Mare parte a femeilor sunt asistate încă de rude sau moașe empirice și chiar în cazurile când femeia este aziztată de către o moașă diplomată, îngrijirea nu totdeauna se face cu respectarea tuturor regulilor de igienă.

Un progres pe acest teren s'a evidențiat abia de când s'au introdus cursurile de câte 2 ani pentru moașe, așa că elementele cari au absolvit aceste cursuri în timpul din urmă, sunt mai bine pregătite și încep a introduce în mijloacele de asistență la gravide, metodele învățate în clinicele obstetricale.

Pe de o parte deci, din lipsa de cultură și de cunoaștere a celor mai elementare noțiuni de igienă și antisepsie, iar pe de altă parte, din cauza insuficienței asistenței la faceri, din cauza multelor obiceiuri superstițioase, cari persistă încă la sate, și îndeosebi din cauza intolleranței și tiraniei familiei, femeia nou născută nu numai că nu se împărtășește de grija, dragostea, îngrijirea și repausul cuvenit, după marea efort al travaiului, dar în cele mai multe cazuri ea este nevoită a se preocupa din primele momente de grijile casei, iar după puține zile petrecute în condițiuni igienice proaste, este nevoită a se ridica din pat și a săvârși de îndată cele mai grele lucrări de gospodărie.

Această maltratare a femeii în perioada prenatală, în lăuzie și după naștere, aduce după sine o sleire a puterilor ei de rezistență, o slăbire considerabilă a puterii de rezistență a noului născut, și inevitabilele boli ale organelor genitale, de cari — durere — suferă majoritatea absolută a femeilor noastre de la țară.

În satele de munte, unde distanțele între o casă și cealaltă sunt mari și unde lumea este obișnuită să trăiască luni dearândul izolată, se întâmplă cazuri cari ne amintesc de cele ale femeilor aparținătoare popoarelor primitive, când

ele nasc fără de nici o asistență în cele mai grele situațiuni. Astfel cu ocaziunea anchetei sanitare organizată de serviciul nostru în comuna *Jina*, am găsit mai multe cazuri, când femeile n'au fost azistate de nimeni la nașteri. O femeie care năștea pentru a treia oară și locuia într'un clin de munte, de tot singură în coliba sa, este apucată deodată de durerile facerii. Se așează pe un braț de paie, care-i servea de culcuș și după dureri de câteva ore, fătul se naște. Femeia așteaptă până i s'a eliminat și placenta, și după aceea se scoală, taie și leagă cu o bucată de ață cordonul noului născut, îl învăluie în cârpe și apoi pleacă să-și strângă vreascuri pentru foc. Se întoarce cu lemnele, aprinde focul, încălzește apă, își scaldă copilul nou născut și apoi se așează lângă el, pe mâna de paie, care servea amândurora de pat. Și astfel zi de zi și-a văzut singură de copil și de gospodărie, și abea la 2 luni s'a abătut pela casa ei un vecin dela o altă colibă, care a dus apoi vestea evenimentului întâmplat.

Asemenea cazuri nu sunt rarități tocmai mari în satele noastre dela munte, și denotă încă existența unei mari vitalități a rasei noastre, dar în acelaș timp ne clasează în multe privințe în rândurile popoarelor primitive.

Pe terenul combaterii mortalității infantile, este încă enorm de mult de făcut. *Mai înainte de toate se impune o popularizare cât mai intensivă a cunoștințelor de igienă și îngrijire, în păturile largi ale poporului nostru.* Această operă de luminare va fi săvârșită înainte de toate de către medici și apoi de către ceilalți intelectuali ai satelor, preoți, învățători, notari, precum și personalul sanitar auxiliar; în primul rând, surori de ocrotire și moașe. Deodată cu popularizarea cunoștințelor de igienă și îngrijire medicală, va trebui perfecționat mereu, serviciul de asistență al lăhuzelor prin surori de ocrotire și prin moașe diplomate.

Intr'al treilea rând urmează combaterea energică și neîntreruptă a bolilor medico-sociale, cari sunt cea mai importantă cauză a așa nu-

mitelor *debilități congenitale*, de cari mor cei mai mulți copii în primul an de viață. Tuberculoza, sifilisul, pelagra, paludismul, alcoolismul etc. părinților, este cea mai esențială cauză a debilității congenitale, și a morții premature a noilor născuți.

O operă temeinică, serioasă și bine întreținută pentru reducerea cifrei de mortalitate infantilă, formează însași baza asanării noastre sanitare, și în săvârșirea acestei opere instituții cum sunt Casa de Ocrotire, au un rol de o covârșitoare importanță.

Prin crearea de cât mai multe instituții de acestea, vom dispune de elementele cele mai principale în lupta pentru combaterea bolilor medico-sociale și pentru reducerea mortalității infantile. Această reducere este absolut necesară fiindcă dictonul vechiu, că: „românul are 7 vieți în pieptu-i de aramă“ începe a-și pierde tot mai mult din importanță, fiind mereu desmințit de fapte. Așa, spre pildă, în anul 1929, în 21 de comune ale județului Sibiu, mortalitatea a fost mai mare decât natalitatea, adică în 21 comune din 89 câte are acest județ, se nășteau anual mai puțini decât mureau în acelaș timp, așa încât balanța era cu totul negativă. Deși această situație în urma măsurilor luate, îndeosebi de serviciul nostru sanitar, s'a ameliorat, încă și în anul 1931 găsim un număr de 7 comune din județul nostru, în cari cifra mortalității a întrecut pe aceea a natalității.

Și semnificativ este, că până ce în statistica anului 1929, majoritatea comunelor au bilanș negativ, erau comune cu populație mult săsească, în 1931 se prezintă în această situațiune 5 comune cu aproape unanimitate românească și numai 2 comune cu majoritate săsească. Aceste comune sunt următoarele: Mohu, Boița, Porcești, Săliște, Galeș, Hozman și Cașolț.

Cap. V. Bolile epidemice.

Dintre statisticile serviciilor sanitare, cea mai interesantă asupra bolilor epidemice sunt cele mai apropiate

de adevăr. Prin controlul care se exercită asupra copiilor de școală, de cele mai multe ori se descopere din timp începutul epidemiilor și luându-se de îndată măsuri reale de combatere, de cele mai multe ori, izbutim a localiza o infecțiune.

In anul 1931, dintre boalele infecto-contagioase au survenit în formă epidemică: scarlatina, febra-tifoidă, pojarul, tusa convulsivă, și varicella, iar difteria, erisipelul, dizenteria, antrax, tetanos, meningită cerebro-spinală epidemică și paralizia infantilă au survenit numai în mod sporadic.

1. Scarlatina.

In decursul anului 1931, s'au descoperit în total 183 de cazuri de scarlatină, repartizate asupra alor 30 de comune rurale. Cazuri mai numeroase, mici epidemii, au survenit în următoarele localități: Apoldul de sus 14 cazuri, Săliște 25 cazuri, Tilișca 12 cazuri, Orlat 30 cazuri, Săcel 24 cazuri, Amnaș 12 cazuri și Cislădie 6 cazuri.

Din aceștia, 7 bolnavi au fost izolați la spital, iar restul s'au tratat de către medicii oficiali la domiciliu. Izolarea s'a executat în mod incomplet la domiciliu, din care cauză s'au și înmulțit cazurile în câteva comune.

Bolnavii în majoritatea cazurilor au fost tratați în mod gratuit de către medicii oficiali, cele mai multe cazuri au primit injecții cu ser antiscarlatinos Dr. Cantacuzino, pus la dispoziție în mod gratuit de către serviciul sanitar al jud. Totodată s'au făcut și vaccinări preventive cu rezultate mulțumitoare.

Din cei 183 bolnavi de scarlatină, s'au vindecat 166, au decedat 17, adică o mortalitate de 9.2% față de 12.6% cât a fost în anul 1930, și față de 30% cât a fost în anul 1929.

Prin perfecționarea mijloacelor de combatere prin introducerea tratamentului cu ser antiscarlatinos, dar poate și prin împrejurarea fericită a unui „genius epidemicus“ mai puțin virulent, atât

morbiditatea cât și mortalitatea de scarlatină a scăzut în mod lent, dar sigur an de an.

2. Febra-tifoidă.

In anul 1931 s'au descoperit în total 137 cazuri de febră-tifoidă în 24 comune rurale din acest județ. Cazuri mai numeroase au survenit în comuna *Mercurea* 13 cazuri, *Tilișca* 12 cazuri, *Cristian* 14 cazuri, *Orlat* 11 cazuri, *Gura-râului* 21 cazuri, *Alțina* 22 cazuri și *Ghijasa de jos* 6 cazuri. Din totalul de 137 cazuri, 122 s'au însănătoșit, au decedat 15 cazuri, adică o proporție de 10,9% față de 8,3% cât a fost în anul 1930 și față de 11% cât a fost în anul 1929.

Este de remarcă, că acolo unde febra-tifoidă s'a manifestat în formă de epidemie, cazurile au fost descoperite întâmplător de către medicii oficiali, prin razii sanitare repetate, așa încât a fost foarte cu greu să se determine cu precizie, începutul epidemiei și izvorul de infecție. In comuna *Mercurea*, cu toate probele de laborator negative, rămâne stabilit că infecția s'a propagat dela o fântână publică, care era infectată. La fel în comuna *Alțina*, iar în comunele *Orlat*, *Gura-râului* și *Cristian*, în cari febra-tifoidă este endemică, cu toate analizele dela laborator repetate și cari ne-au dat un rezultat negativ, trebuie să rămânem la convingerea noastră, că infecția să propagă prin apa râului *Cibin*, care curge prin aceste comune și care apă este cu predilecție folosită ca apă de băut, de o mare parte a locuitorilor din aceste comune. Din cele 137 cazuri de febră tifoidă, abia 6 au putut fi izolați în spital, restul au fost tratați și supravegheați la domiciliu de către medicii sanitari. Atât izolarea, cât și desinfecțiile, tratamentul și vaccinările profilactice, au fost executate de către medicii oficiali în mod cu totul gratuit.

Membrii aparținători ai tuturor familiilor contaminate de febră tifoidă, au fost vaccinați preventiv prin vaccin procurat dela Institutul Dr. Cantacuzino și mulțumită acestor măsuri luate și energic executate, nu am avut de în-

registrarat epidemii mai mari, și nici cazuri mortale mai numeroase.

3. Pojarul.

În decursul anului 1931, au survenit în total 88 de cazuri de pojar și anume 86 cazuri numai în comuna Mercurea și câte un singur caz în comunele Turnișor și Cîsnădie.

Cazuri mortale au fost 1, *adecă 1,1% față de 2,8% cât a fost mortalitatea anului 1930 și 4,8% cât a fost mortalitatea anului 1929.* Toate cazurile de pojar au fost izolate și tratate la domiciliu.

4. Difteria.

Difteria continuă să își mențină caracterul grav din ani precedenți, ba am putea spune că ea a devenit și mai toxică și de tot refractară tratamentului prin serul antidifteric, care mai înainte, da rezultate atât de miraculoase.

În anul 1931, s'au ivit în total 43 cazuri de difterie, în 19 comune din acest județ. În nici o singură comună, difteria nu s'a ivit în formă epidemică, ci numai cazuri sporadice. Din cei 43 bolnavi iviți în decursul anului 1931, au fost izolați în spital 3, iar restul s'au izolat și tratat la domiciliu de către medicii oficiali.

Din totalul de 43 cazuri, s'au vindecat 34 și au decedat 9, deci o mortalitate de 20%. Cu toate că această proporție este cu mult mai bună decât a anului precedent, când mortalitatea dădea o proporție de 28%, totuși trebuie să remarcăm, că difteria continuă să fie una dintre cele mai toxice și mai periculoase boale contagioase.

Vom căuta în acest an, ca pe de o parte printr'un studiu amănunțit al toxicității bacilului difteric, să căutăm a intra mai profund în cunoștința acestei boli, iar pe de altă parte, prin depistarea receptivelor, prin metoda Schik și prin desenzibilizare prin anatoxina Ramon să prevenim pentru viitor, după putință, cazurile mortale.

5. Tusa convulsivă.

Cazuri de tusa convulsivă au survenit în comune, dintre cari în comunele *Tălmăcel, Gușterița, Poiana și Cîsnădie* în formă epidemică. În total s'au îmbolnăvit de această boală 59 persoane, cari toți s'au vindecat, deci *mortalitate de 0%.* Toate cazurile survenite au fost izolate la domiciliu și supravegiate de către medicii sanitari.

6. Varicella.

Cazuri de varicellă au survenit în 6 comune dintre cari în comuna *Tălmăciu* în formă epidemică. În total au fost 33 cazuri, cari toți s'au vindecat, deci o *mortalitate de 0%.* Toate cazurile au fost izolate la domiciliu.

7. Dizenteria.

Cazuri de dizenterie s'au ivit în decursul anului 1931 în 2 comune și anume *Poplaca și Cîsnădie*, în total 5 cazuri, cari s'au vindecat, deci o *mortalitate de 0%.* Toate cazurile au fost izolate și tratate la domiciliu.

8. Antrax.

Cazuri de antrax s'au ivit în 5 comune toate aparținând plasei *Mercurea* și în cari comune această boală se ivește în mod endemic.

S'au îmbolnăvit în total 7 persoane, dintre cari 2 au fost izolați în spital, iar restul s'a izolat și tratat în familie.

În urma constatării făcute, că în întreg județul nu se ivesc cazuri de antrax, decât în aceste comune și cercetând mai de aproape cauza, am găsit că în această regiune bantă dălacul de ani de zile între animale, cari nu au fost nici odată vaccinate în contra acestei boale. Din aceste motive, am intervenit de mai mulți ani, atât verbal cât și în scris, la organele de conducere ale prefecturii de județ, pentru a lua măsuri de vaccinare cât mai urgentă a animalelor din această regiune. Cazurile ivite s'au vindecat toate, deci o *mortalitate de 0%.*

9. Tetanus.

Tetanus s'a ivit un sigur caz în comuna Poplaca și a fost izolat la domiciliu. Acest caz s'a vindecat.

10. Erisipel.

Cazuri de erisipel s'au ivit în 7 comune, în total 15 cazuri, cari toate s'au vindecat, deci o mortalitate de 0%.

Un caz s'a izolat în spital, iar restul la domiciliu, unde au fost tratați de către medicii sanitari.

11. Meningita cerebro-spinală-epidemică.

A survenit sporadic în 3 comune cu un total de 3 cazuri. Din aceste 3 cazuri, 2 s'au vindecat iar unul a decedat, ceea ce ne dă o mortalitate de 33%. Toate cazurile au fost izolate și tratate la domiciliu.

12. Paralizia infantilă.

Cazuri de paralizie infantilă s'au ivit în total 2 și anume în comuna Gârbova și comuna Săliște. Amândouă cazurile au fost izolate în spital; 1 caz s'a vindecat, iar celalalt a decedat, deci o mortalitate de 50%.

13. Oreillon.

Cazuri de oreillon s'au ivit în decursul anului 1931, numai în comuna Poiana și anume 5 cazuri, cari toate s'au vindecat.

14. Gripa.

Cazuri de gripă în mod sporadic au survenit în decursul întregului an. În formă epidemică a apărut gripa mai întâiu în orașul Sibiu, în luna Decembrie, și de atunci s'a întins aproape în toate comunele din județ, dar cu deosebire în centrele mai populate.

Gripa în anul acesta a survenit sub o formă ușoară, cu fenomene catarale, cu determinațiuni naso-faringiene și bronchiale, fără pneu-

monii toxice și fără cazuri mortale, așa după cum era cu ocaziunea epidemiei din anii precedenți.

In decursul anului 1931, s'au ivit deci în total 673 cazuri de boli infecto-contagioase cu 578 vindecări, și 48 decese, deci o mortalitate de 6.8% față de 840 cazuri în anul 1930 cu 70 decese, adică cu o mortalitate de 8%.

În combaterea bolilor cu caracter epidemic, s'au întrebuințat toate mijloacele cari ne-au putut sta la dispoziție. Unde a fost posibil, s'au unde s'a văzut o mare necesitate, cazurile s'au izolat în spital, iar celealalte s'a căutat să se izoleze cât se poate mai bine la domiciliu. La toate cazurile s'a lipit de poartă biletul de avertisment, s'au dat toate instrucțiunile familiei, iar în cazuri de febră-tifoidă, sau alte boli unde o vaccinare preventivă era cu putință, s'au executat vaccinări profilactice. Astfel s'au făcut în total 228 vaccinări profilactice, s'au executat 102 desinfecții radicale și s'au izolat în total 20 de bolnavi la spital. Pentru executarea desinfecțiilor ne-au fost de mare folos, aparatele trimise de la Ministerul Sănătății, precum și bunele servicii aduse de către desinfectorul angajat în acest scop, de către Prefectura județului.

Au dat rezultate bune conferințele, cari s'au ținut de către medicul primar de județ sau medicii de circumscripție, de fiecare dată, când se ivea pericolul vre'unei epidemii.

Rezultate bune a dat și colaborarea între medicii de circumscripție, și surorile de ocrotire, cari în cele mai multe cazuri, au lucrat cu mult devotament pentru combaterea epidemiilor.

Pentru perfecționarea și raționalizarea mijloacelor de combatere, la propunerea noastră, Comisia interimară a județului Sibiu, a înscris în bugetul său, pentru anul 1932, suma de 100.000 Lei pentru creierea și întreținerea de infirmerii rurale permanente, iar pentru înființarea unei noi Case de Ocrotire, s'a înscris suma de 200.000 Lei.

Prin înființarea acestor infirmerii și prin punerea în funcțiune a Casei de Ocrotire din Săliște, sperăm că arsenalul nostru de luptă în contra bolilor epidemice, v'a fi complectat și perfecționat în mod serios încât în viitor această luptă să poată fi dată cu cât mai bune șanse de reușită.

Cap. VI. Vaccinări.

Vaccinările antivariolice au fost executate și în anul acesta, ca și în anii precedenți, numai de către medici și astfel și rezultatele au fost dintre cele mai bune. În anul 1931, au fost înscrși pentru vaccinare 4423 copii, iar pentru revaccinare 7973. S'au vaccinat în total 3917 cu succes deplin, sau revaccinat cu succes 7384 persoane, iar fără succes 232 persoane.

Din cei vaccinați nu s'au prezentat la control 18, iar dintre cei revaccinați nu s'au prezentat 35.

Pentru sustragere și nesupunere la Legea vaccinațiunii, urmează să fie dați în judecată 42 persoane.

Vaccinul s'a procurat în majoritate prin Ministerul Sănătății, dela institutul „Vaccinogen“ din Arad, iar o mică parte prin primăriile comunale dela acelaș institut.

Operațiunile împreunate cu vaccinarea, precum și procurarea materialului s'a făcut în mod absolut gratuit.

Vaccinări de altă natură (antitifice, anti-scarlatinoase, antidifterică), s'au executat în total 228 și acestea în mod cu totul gratuit și cu vaccinul pus la dispoziție în mod gratuit de către serviciul sanitar al județului.

Cap. VII. Bolile medico-sociale.

Problema cea mai dificilă pentru orice Serviciu sanitar județean, este cunoașterea și combaterea boalelor așa numite medico-sociale.

Problema este dificilă în primul rând din motivul, că nu dispunem încă de o statistică reală asupra acestor boale, iar întru al doilea rând este dificilă, din cauza lipsei mari a instituțiilor și mijloacelor necesare de combatere.

Intr'adevăr statisticele noastre oficiale asupra boalelor medico-sociale, sunt incomplete și foarte de parte de realitate. O parte a bolnavilor suferind de aceste boli, cari în deosebi în mediul rural sunt încă considerate ca boli rușinoase, își ascund boala, căutându-se prin mijloace băbești, pri moașe sau rare ori prin medici particulari și numai un procent mic al cazurilor se prezintă medicilor sanitari oficiali și deci numai aceste cazuri figurează și în statisticele oficiale. Durere, cea mai mare parte a cazurilor se tratează incomplet sau nu se tratează de loc, ceiace contribuie într'o largă măsură, în deosebi în ceiace privește sifilisul, la răspândirea bolii.

Intr'al doilea rând ne lipsesc aproape cu desăvârșire instituțiile necesare pentru o combatere rațională, astfel nu avem aproape de loc dispensarii, nu avem sanatorii, nu dispunem de spitale-sanatorii, și nici nu dispunem de mijloacele necesare de a le putea crea.

În situațiunea dată va trebui prin intensificarea și raționalizarea muncii noastre, să căutăm a descoperi după puțință toate cazurile existente de boli medico-sociale. Odată cunoscută realitatea, se va putea întreprinde o campanie mai serioasă de combatere, chiar și cu mijloacele locale reduse de cari dispunem.

În această privință, Serviciul sanitar al județului Sibiu, a făcut un important pas înainte în decursul anului 1931.

Pe de o parte a inițiat și a început cu mijloace proprii, anchetele medico-sociale, în comunele rurale din județ, prin cari mijloc se va cunoaște standardul de sănătate al populațiunii noastre rurale, și se vor putea descoperi cu ușurință toate cazurile de maladii medico-sociale.

Pe de altă parte, prin creierea Casei de Ocrotire din Săliște, s'a putut în fine întemeia prima instituție în județ, chemată să contribuie într'o largă măsură la combaterea rațională a bolilor medico-sociale.

1. Tuberculoza.

În statisticele oficiale pentru anul 1931, figurează un total de 202 bolnavi de tuberculoză repartizați asupra a-lor 53 comune. Dintre aceștia 91 sunt bărbați și 111 femei.

După etate dela 1—12 ani sunt 13 cazuri, dela 12—20 ani 46 cazuri, dela 20—40 ani 112 cazuri, iar dela 40 ani în sus 41 cazuri.

Analizate aceste cifre după gradul de boală avem următorul rezultat: gradul I. 55 cazuri, gradul al II-lea 65 cazuri, gradul al III-lea 82 cazuri.

Repartizați după starea materială, avem următoarea situație: cu starea materială relativ bună 78 cazuri, starea materială mediocră 72 cazuri, starea materială rea 52 cazuri.

Din totalul de 202 cazuri, față de 209 cât erau înregistrați în anul precedent, au murit în decursul anului 1931, în total 22, față de 35 cât a fost numărul deceselor în anul precedent.

2. Sifilisul.

Tabela statistică asupra sifilisului este și mai departe de realitate, ca aceia asupra tuberculozei.

Astfel avem în total înregistrați un număr de 127 de sifilitici, repartizați asupra a-lor 42 comune, până când în anul precedent aveam înregistrate 101 cazuri, repartizate asupra a-lor 30 comune rurale.

Că în ce măsură sunt departe de adevăr aceste cifre, ne-o documentează la evidență, constatarea indiscutabilă făcută cu ocazia recensetelor noastre anchete medico-sociale, când într-o singură comună (Jina) s'au descoperit un număr de 113 cazuri sigure de sifilis cu sero reacțiunea Wassermann pozitivă, deci o cifră care reprezintă la egalitate pe aceia cuprinsă în statistica oficială asupra județului întreg.

Cazurile de sifilis înregistrate, repartizate după sexe, ne dau 69 cazuri de sifilis la bărbați și 58 cazuri la femei.

Repartizați după etate, avem următoarele cifre: dela 1—12 ani 8 cazuri, dela 12—20 ani 10 cazuri, dela 20—40 ani 79 cazuri, iar dela 40 ani în sus 30 cazuri.

Repartizați după gradul de boală avem: sifilis primar 2 cazuri, sifilis secundar 61 cazuri, sifilis terțiar 39 cazuri, sifilis ereditar 9 cazuri, iar para-sifilis 14 cazuri.

Toate aceste cazuri s'au împărțit de tratament gratuit cu Neosalvarsan, Bismth și Mercur din partea medicilor sanitari oficiali. Rezultatul tratamentului au fost 38 vindecări complete, 69 cazuri cu focarele închise, iar restul nevindelcat. Un număr de 14 bolnavi au fost tratați în spitalul din localitate.

3. Cancerul.

În decursul anului 1931, s'au depistat 62 cazuri de cancer și anume 26 bărbați și 36 femei. Din aceștia au decedat în decursul anului 35, s'au vindecat 5, iar 12 s'au mutat în alte localități.

După forme și localizare, s'au înregistrat 4 cazuri de cancer al mamei, 14 cazuri de cancer uterin și 44 cazuri diferite, cu alte localizări: stomac, buze, ficat, intestine etc.

La 31 Decembrie 1931, au rămas în observație încă 10 cazuri.

4. Alcoolismul.

Consumarea de băuturi spirtoase îndeosebi consumul de rachiu și bere s'a redus considerabil în decursul anului 1931, în urma grelei crize economice și financiare. Cârциumele au început să se închidă una după alta și avem sate în județul Sibiu, unde numai există nici un singur local pentru vinderea de băuturi spirtoase.

Cu toată aparența aceasta de ameliorare a plăgi alcoolismului, în realitate avem convingerea că s'au consumat mai multe băuturi spirtoase, decât în anii precedenți. Și anume, pe de o parte din cauza catastrofei scăderi a prețului vinului, producătorii cari în județul Sibiu produc în medie

circa 1000 hectolitri, neputându-și desface produsul în mod rentabil, sau dedat la obiceiul de ași consuma în familie vinul produs, așa după cum se întâmplă de altfel și cu alte produse agricole. *Astfel în comunele unde a fost o bună recoltă de vin, cazurile de alcoolism au sporit într'o proporție înspăimântătoare, acest fenomen, fiind observat de altfel de către toți conducătorii acestor sate.*

Un alt izvor, care a contribuit la înmulțirea numărului de beutori a fost, răspândirea cunoștințelor de preparare a rachiului din tot felul de fructe, prin mijloace primitive locale. *Prin această răspândire, azi aproape fiecare gospodar, care dispune de câțiva pomi roditori în grădina sa, fierbe rachiul de mere, sau de alte fructe și tot el cu familia sa îl și consumă.*

Astfel stând lucrurile, un control sau o verificare a cantităților de băuturi spirtoase consumate de populația județului Sibiu în anul 1931, este o imposibilitate, deoarece cifrele cari le avem dela cârciumi sunt extrem de departe, de a reprezenta realitatea.

Numărul alcoolizilor cunoscuți și ținuți în evidență de către serviciile noastre sanitare rurale este de 123 cazuri, față de 119 cazuri câte s'au înregistrat în anul precedent. Notăm că aceste cazuri cuprind numai pe bețivii patentati, cunoscuți ca atare din întreaga comună.

Plaga alcoolismului este cu mult mai periculoasă pentru vigoarea noastră națională, decât se crede de comun; câtă vreme însă interesele fiscale se contrazic cu cele sanitare, și sunt ocrotite față de cele din urmă, despre o combatere rațională a acestei plăgi redutabile, nici nu poate fi vorba.

5. Conjunctivita granuloasă.

După rapoartele statistice oficiale, înaintate de către medicii noștri sanitari, avem în județul Sibiu în anul 1931, un număr de 102 cazuri de conjunctivită granuloasă repartizate asupra a-lor 11 comune.

Cel mai mare număr de cazuri provin dela *fabricile de postav din Cisnădie, așezământul de ocrotire Turnu-roșu și așezământul „Vatra copiilor“ din Orlat.*

Repartizați după sexe, avem 69 bărbați și 33 femei, bolnave de trahom. Din acestea 53 de cazuri, au fost internate în decursul anului pentru tratament în spitalul public din localitate.

Cazurile survenite la instituțiile de ocrotire din Turnu-roșu și Orlat, între copii orfani ocrotiți acolo, au urmat și urmează tratament parte în Spital, parte la infirmeria instituției, prin medicii noștri oficiali.

Un număr remarcabil de cazuri au fost descoperite în anul 1932, cu ocaziunea anchetelor noastre medico-sociale, din comuna Jina.

6. Alienați-mintali.

În anul precedent au rămas în observație și îngrijire un număr de 84 cazuri de alienați mintali la cari s'au adaus în decursul anului 1931 încă 24 cazuri.

Din aceștia s'au însănătoșit 2, s'au mutat în alte localități 3, s'au internat în ospiciu 23, au decedat 5, iar la 31 Decembrie 1931, au rămas sub control și observație încă 98. Dintre cazurile rămase în observație, 6 se găsesc în căutare medicală particulară, 34 sunt internați în ospiciu, iar 52 sunt fără căutare medicală.

Repartizați după forme de boală avem 44 cazuri demență senilă, 9 cazuri paralizie progresivă, 15 cazuri paranoie și 30 cazuri alte forme de alienație mintală.

7. Orbi.

Rămași în observație din anul 1930 în total 58 orbi, dintre cari 39 bărbați și 19 femei. În decursul anului 1931, s'au mai ivit în total 13 cazuri noi și anume 6 bărbați și 7 femei. Dintre aceștia 4 au decedat în decursul anului, iar unul s'a mutat în altă localitate.

La 31 Decembrie 1931, au rămas în observație în total 66 de orbi și anume 40 bărbați și 26 femei.

Majoritatea orbirilor sunt provenite din naștere, un mic procent e cauzat de diferite accidente sau de paraliza nervului optic.

8. Surdo-muți.

Au rămas din anul 1930 în total 156 surdo-muți și anume 88 bărbați și 68 femei. În decursul anului 1931, s'au mai descoperit 10 cazuri noi, anume: 7 bărbați și 3 femei. Dintre aceștia 8 au decedat în decursul anului 1931, s'au mutat în alt județ 7, așa că la finea anului 1931, au mai rămas în observație în total 151 dintre cari 83 bărbați și 68 femei.

O parte a cazurilor sunt defecte de naștere o altă parte provenită din diferite boli, îndeosebi în urma meningitei cerebro-spinale epidemice.

Socotim că până în prezent s'a făcut prea puțin sau aproape nimic în interesul acestor nenorociți. *Sunt foarte puține, aproape dispărute cazurile cari s'au internat în institute pentru educația surdo-muților, deși un însemnat procent a acestor cazuri este susceptibil la o educație aproape integrală.*

Vom căuta ca în decursul anului 1932 să revizuiem toate cazurile existente și acolo unde o educație specială este posibilă, să internăm bolnavii în institutele pentru surdo-muți din țară.

9. Gușați.

În statisticile noastre oficiale figurau la finea anului 1930 un număr total de 172 cazuri de gușați, la cari se adaugă cazurile survenite în decursul anului 1931, adică încă 93 cazuri. Din aceștia 2 au decedat în decursul anului 1931, așa că la finea anului avem un total de 263 gușați și anume 95 bărbați și 168 femei. *Cazurile noi sunt cele descoperite cu ocaziunea anchetei sanitare organizate în comuna Cisnădioara, unde s'a găsit un număr de 77 gușați, cari nu erau cunoscuți în anul 1930.*

10. Creteni.

La finea anului 1930 erau ținuți în evidență 119 cazuri de cretinism. În decursul anului 1931, s'au mai descoperit 6 cazuri. Din aceștia 9 au

decedat în decursul anului 1931, iar 5 s'au mutat în alte localități, așa că la finea anului 1931 rămân sub supraveghere un număr de 110 cretini și anume 74 bărbați și 36 femei.

11. Pelagra, Malaria etc.

Cazuri de pelagră nu au survenit în județul Sibiu, în decursul anului 1931, iar cazuri noi de malarie încă nu au survenit, decât doar recidive la cazurile vechi infectate în alte regiuni.

În județul Sibiu, nu există regiuni impaludate și problema combaterii paludismului, din fericire, nu a format nici odată obiectul preocupărilor serviciului sanitar.

Cap. VIII. Igiena publică.

Starea generală igienică și de salubritate a comunelor rurale din județul nostru, se prezintă relativ satisfăcătoare.

Aspectul satelor noastre este destul de bun din punct de vedere al *igienei edilitare*. Străzile în comunele dela șes și în regiunile deluroase sunt largi și relativ destul de bine întreținute; în comunele dela munte străzile sunt strâmte, iar casele de locuit lipite una de alta, având curte sau grădină foarte mică.

Curățenia se întreține de către particulari, fiecare întreținându-și casa proprie și terenul din fața casei sale. Gunoaiele se depozitează în curtea fiecăruia, de regulă într'o groapă situată în apropierea grajdului de unde primăvara gunoiul este transportat la câmp, deși adeseori zeama de gunoiu se scurge prin curte în stradă, sau chiar în pivnița gospodarului și cu toate că mai ales în urma proceselor verbale dresate de către posturile de jandarmi în asemenea cazuri, o seamă din acești locuitori s'au amendat. În afară însă de aspectul neestetic și mirosul uneori neplăcut, foarte rare-ori s'a observat o contagiune sau alt inconvenient sanitar, de pe urma acestei insalubrități.

Despre o *canalizare* nici nu poate fi încă vorba în comunele noastre rurale. Cu toată lipsa

unei canalizări însă, scurgerea residuelor de tot felul, se face în condițiuni relativ satisfăcătoare, comunele noastre având marele avantaj, de a dispune aproape toate de câte un râu sau pârâu, care trece prin comună.

În total avem în comunele rurale din județ 31.782 case de locuit, din cari majoritatea sunt construcții de piatră, o parte construcții de lemn și o altă parte din lut cu acoperiș de paie.

Casele de locuit în cea mai mare parte se compun din câte 2 camere și o așa numită tindă, care vara servește de bucătărie. *Durere însă, că cei mai mulți locuitori din județ, deși dispun de mai multe încăperi, totuși locuiesc îngrămădiți într'o singură cameră*, ceea ce aduce după sine răspândirea foarte ușoară a oricărui fel de boală cu caracter infecțios. În ce privește igiena locuinței, aceasta variază dela comună la comună și anume se observă influența înspre bine sau rău a factorilor conducători din comuna respectivă. Într'o comună unde preotul, învățătorul sau notarul au fost elemente capabile, cu tragere de inimă și cari au ținut contact cu poporul de sub conducerea lor, influența înspre bine se manifestă într'o pedantă curățenie în casă, în curte și grădină, precum și în ce privește igiena individuală, adică curățenia corpului. Lasă de dorit în această privință, unele comune neglijate și îndeosebi cartierele mărginașe țigănești, cari adeseori devin adevărate focare de propagare a infecțiilor.

Pe acest teren un rol educativ de primă importanță are medicul, care prin conferințe demonstrative va trebui să convingă lumea despre importanța unei cât mai stricte igiene a corpului și locuinței, iar pe teren practic un rol covârșitor, revine serei de ocrotire și învățătorului, cari trăind în nemijlocit contact cu populația, îi poate determina spre o radicală ameliorare a situației igienice de azi.

Localurile publice, primăriile comunale, școli primare etc. în cea mai mare parte se găsesc adăpostite în clădiri bune, solide și igienice. Cele mai multe din aceste clădiri sunt

construcții anume făcute în acest scop și în mează proprietatea comunelor. *Igiena interioară și îndeosebi felul cum sunt întreținute în aceste edificii publice, lasă foarte mult de dorit.* O mare parte a clădirilor se găsesc dărăpănare, nefiind reparate cu anii, iar în interior nu se practică uneori nici cea mai sumară curățenie. Cu ocazia inspecțiilor am atras întodeauna atențiunea asupra acestor inconveniente am primit însă aproape invariabil răspunsul, că nu sunt fonduri pentru asemenea scopuri. Societătim însă, că chiar și fără prea mari fonduri, cu mai multă stăruință și bunăvoință însă, aceste construcții bune, avere publică, ar putea fi bine întreținute și ar putea servi ca exemplu bun nu rău, cum se întâmplă azi, pentru populația din comună.

Closetele din mediul rural sunt instalații igienice a căror utilitate și necesitate nu prea este recunoscută. Din aceste motive sunt prea puține closete, cele de rudimentare baremi, în satele noastre. Cele existente sunt simple gropi în pământ, unele în cărămidă, foarte rare în ciment, a căror conținut se evacuiază din când în când.

Ghețării sunt aproape în toate comunele, comunale, fie particulare, îndeosebi de ale cămăciumarilor. Gheața ce se depozitează este adunată de pe râurile curgătoare, prin urmare este o gheață ideală din punct de vedere medical. Adeseori însă, depozitele de băuturi de orașe, trimit deodată cu băuturile și cantitatea necesară de gheață.

Fabrici de gheață artificială în cuprinsul județului nu există.

Abatorii în funcțiune avem în 47 comune rurale, în restul comunelor tăierea vitelor mari mici făcându-se prin curțile și grădinile particularilor, îndeosebi a măcelarilor. Cu ocaziunea inspecțiilor, am căutat prin repetate intervenții să ameliorăm această situație, făcând ca în fiecare comună să funcționeze câte un abator public așa după cum prescrie legea sanitară, durează până în prezent abia am reușit însă în câteva cazuri.

Alimentarea cu apă potabilă în majoritatea cazurilor, în comunele din județul nostru, se face într'un mod satisfăcător.

Prin o mare parte a comunelor trec râuri curgătoare și apa din aceste râuri este folosită și ca apă de băut. O altă mare parte a comunelor se alimentează exclusiv din fântâni particulare simple, țărănești, cari găsindu-se într'un număr suficient, deservesc în mod satisfăcător necesitățile întregii populațiuni. În afară de aceasta, un număr însemnat de comune rurale dispun de apeducte proprii, cari satisfac întru toate și în mod igienic, necesitățile tuturor locuitorilor.

Din punctul de vedere al alimentării cu apă potabilă, se găsesc într'o reală suferință câteva comune de pe valea Secașului și alte câteva de pe valea Hârțibaciului, cari necondiționat trebuiesc sprijinite de județ, pentru a-și putea construi apeducte proprii.

Cimitire se găsesc în toate comunele noastre rurale și deși unele din ele nu sunt în conformitate cu prescripțiunile regulamentului, totuși nu s'a putut înregistra nici un singur caz de proveniență a vre-unei infecțiuni din cauza acestui inconvenient. Am căutat pe cât a fost cu putință, să aduc în concordanță realitatea cu prescripțiunile legii și regulamentelor sanitare. În numeroase cazuri am reușit, în alte cazuri însă am întâlnit greutăți foarte mari, deoparte de ordin psihologic și de respectare a unei tradiții înrădăcinate, iar pe de altă parte, greutăți de neînviș de ordin material.

Luminatul se face azi în 23 comune rurale prin *electricitate*, iar în restul comunelor a rămas tradiționala luminare, sau lampă cu gaz. Deși criza economică și financiară actuală nu permite noi investiții în clădiri și construcții, totuși există o tendință serioasă din partea multor comune, de a introduce cât mai curând lumina electrică.

Există în județ o singură *baie publică de aburi și vană*, în comuna Săliște, iar alta în construcție în comuna Orlat. În afară de aceasta, se fac băi calde medicinale, în cele 2 stațiuni balneare

din județ și anume Ocna-Sibiului și Mercurea-Albele.

Terenuri de sport amenajate în acest scop avem în județul Sibiu în total 2 și anume în comuna Cisnădie și la fabrica Feltrinelli din Tălmaciu, afară de acestea câteva terenuri particulare de tennis. Peste tot, mișcarea de educație fizică din județul nostru, ca de altfel în toate județele din țară, este ca și inexistentă.

O mișcare serioasă de regenerare fizică morală și intelectuală, în sensul mișcării socialiste cehoslovace, ar fi pentru noi de o capitală importanță națională și ar contribui în cea mai largă măsură la regenerarea biologică a capitalului nostru uman.

Județul Sibiu dispune de *industrii* destul de numeroase. Tot la fel și viața comercială, chiar și în cele mai mici comune este destul de dezvoltată. Avem în județ:

industrii mari	62
industrii mici și comercianți	4425

în cari lucrează aproximativ 25 procente din populația județului (în procente sunt calculați toți membrii familiei, la comercianți, meseriași etc).

În aceste industrii s'au prăvălii lucrează:

Patroni	4487
Calfe	1385
Ucenici	1817
Muncitori zileri	2365
Funcționari-comerciali	132

Controlul sanitar al industriilor, precum și al localurilor publice de orice natură s'a făcut în mod periodic de către medicii sanitari de circumscripție și de către medicul primar de județ, cari de fiecare dată au supravegheat igiena interioară, salubritatea publică, igiena locuinței, a angajaților, precum și starea lor sanitară.

S'a acordat o deosebită atențiune, protecției femeilor și copiilor angajați în industrii, în-deosebi în industria textilă din Cisnădie.

Din cauza crizei economice, durere, o parte însemnată a industriilor ajungând în serioase dificultăți materiale, nu au putut realiza nici bariere în parte ameliorările sanitare impuse.

Cap. IX. Organizarea sanitară.

Din punct de vedere sanitar, județul Sibiu este condus de către un medic primar de județ, igienist, care supraveghează, îndrumă și controlează întreg Serviciul sanitar din județ. Județul este împărțit în 15 circumscripții sanitare rurale, având în frunte câte un medic sanitar de circumscripție.

1. Serviciul sanitar județean.

Cancelaria serviciului sanitar județean este la Prefectura județului și este întreținută în întregime de către Administrația județeană.

Personalul cancelariei, în afară de medicul primar, care este salariat de Stat, se compune din o secretară, o impiegată-dactilografă și un om de serviciu, personal prea redus pentru mulțimea lucrărilor de executat cari aparțin competenței acestui serviciu.

Serviciul sanitar județean a rezolvat toate actele județului privitoare la igienă și salubritate și sănătatea publică, colaborând cu celelalte servicii jădețene, păstrând contact permanent cu organele de conducere ale județului și stând în raport de serviciu imediat cu Inspectoratul General din Cluj, precum și cu Ministerul Sănătății din București. Cancelaria Serviciului sanitar, dispune de registratură și arhivă proprie, separată de cea a administrației județene și în afară de îndatoririle de ordin pur sanitar și medical, este și instanță de judecată pentru toate contravențiile sanitare, funcționând ca un serviciu aparte de contencios. În aceasta calitate în decursul anului 1931, s'au judecat 34 cazuri de contravenții la Legea și regulamentele sanitare, dintre cari 16 sentințe au fost apelate, la Tribunal, 17 au rămas neapelate și o sentință sistată. Din amenzi sanitare s'a încasat în anul 1931, suma de 2300 Lei care s'a vărsat „Fondului sanitar județean“, la Administrația Financiară Sibiu.

În afară de activitatea de birou, medicul primar de județ a avut conducerea efectivă a combaterii epidemiilor și bolilor medico-sociale din județ. A condus operațiunile de vaccinare și revaccinare și a inspectat și controlat toate instituțiile cu caracter sanitar din județ, a verificat și controlat de câte 2 ori în an toate farmaciile din cuprinsul județului, a inspectat și controlat de mai multe ori în an activitatea medicilor sanitari de circumscripție și a surorilor de ocrotire și a moașelor oficiale.

În executarea acestor lucrări pe teren, a făcut în anul 1931, în total 159 inspecții împreună cu deplasări, luând cu fiecare ocazie măsurile convenite de îndreptare a situației. În afară de această activitate pur medicală și legală de atribuțiile sale oficiale, medicul primar de județ, și în anii precedenți a dezvoltat o remarcabilă activitate pe teren social, îndeosebi pe terenul propagării cunoștințelor medicale în păturile largi ale populației dela sate și pe terenul stimulării inițiativelor locale în materie de construcții și investiții de ordin sanitar. Astfel în decursul anului 1931, medicul primar de județ a ținut în total în orașul Sibiu și în com. rurale din județ 18 conferințe publice din domeniul medicinei și igienei preventive, a scris și publicat în ziarul popular 25 articole de propagandă sanitară și a scris și tipărit în editura „Asociațiune Culturale, Astra“, o broșură de propagandă pentru combaterea bolilor infecto-contagioase. În afară de aceasta activitate, a inițiat, organizat și condus efectiv anchetele sanitare importante în toamna anului 1931 în comunele rurale din județ, a elaborat regulamentele necesare pentru funcționarea caselor de ocrotire, infirmeriilor din județ, și a inițiat și condus lucrările de înființare a Casei de ocrotire și Săliște precum și a înzestrării ei cu tot materialul necesar și punerea în funcțiune.

În această activitate medicul primar de județ a fost secondat de către medicii sanitari de circumscripție, precum și de către personalul administrativ din birou, care în toate împrejurările și-a îndeplinit în mod conștiincios și cu mult

votament întreaga datorie. În aceeași măsură largă a întâmpinat și înțelegerea și ajutorul forurilor conducătoare, dela prefectura de județ, precum și dela Inspectoratul General Sanitar și Ministerul Sănătății Publice.

2. Consiliul de Igienă.

Tot la cancelaria serviciului sanitar județean a funcționat și cancelaria separată a Consiliului de Igienă și Ocrotire județeană.

Acest Consiliu cu registratură și arhivă separată, a lucrat în anul 1931, în conformitate cu dispozițiile noii Legi sanitare din 1930.

Consiliul de igienă a ținut în total 9 ședințe publice, în cari sau desbătut toate problemele mai importante, în legătură cu starea sanitară din județ și măsurile de combatere a epidemiilor și bolilor medico-sociale, s'au ocupat în mod permanent cu starea generală igienică și de salubritate din județ, iar hotărârile consemnate în procese verbale s'au publicat în întregime de fiecare dată în „Buletinul Oficial” al județului.

Tot acest consiliu în virtutea drepturilor și îndatoririlor care-i sunt date prin noua lege sanitară, a deliberat asupra tuturor autorizațiilor de funcționare cerute pentru deschiderea de industrii și localuri publice supuse controlului sanitar. S'au acordat în total în decursul anului 54 *autorizațiuni de funcționare*, pentru asemenea localuri și s'au rezolvat în total la cancelaria acestui consiliu 157 acte cu diferit conținut.

Funcțiunea de secretar al acestui consiliu a fost îndeplinit tot de către secretara serviciului sanitar județean și toate actele au fost expediate de acelaș personal fără nici o remunerație materială în plus.

3. Cheltuieli sanitare.

Bugetul ordinar al județului Sibiu pentru anul 1931, cuprinde următoarele sume înscrise în scopuri sanitare și de ocrotire:

Personal

1. Retribuțiunile acordate personalului inferior 205.000.—

Material

2. Spese de cancelarie, registre, imprimate, convorbirii telefonice, telegrame și alte cheltuieli mărunte 40.000.—

3. Combaterea epidemiilor și boalelor sociale 50.000.—

4. Intreținerea spitalului public 1.223.100.—

5. Spese de transport medicului primar de județ pentru deplasările oficiale cu acte justificative 120.000.—

6. Cheltuielile Consiliului de Igienă 30.000.—

7. Subvenție fondului sanitar jud. 100.000.—

8. Terminarea Casei de Ocrotire din Săliște și înființarea unei noi Case de Ocrotire 1.239.883.—

Unele capitole din cele de mai sus, au fost considerabil reduse în decursul anului 1931, în urma dispozițiilor Ministerului de Interne, iar o parte a sumelor înscrise nu a fost cheltuite integral în scopul pentru cari s'au bugetat.

Personalul medical a fost integral plătit de către Stat, județul plătind numai cheltuielile efective de deplasare pentru inspecțiile oficiale.

Personalul administrativ și cel auxiliar sanitar, a fost salariat de către județ.

Materialul, ca medicamente, instrumente, seruri, vaccinuri etc. în cea mai mare parte s'au procurat în mod gratuit, din depozitele Ministerului Sănătății. La fel s'a primit din aceleași depozite, întreg instrumentarul chirurgical pentru Casa de Ocrotire din Săliște, precum și vesela necesară, 20 paturi de fier, cu toată lărgăria de lipsă și o întreagă instalație modernă pentru razele Röntgen.

Din sumele afectate pentru terminarea Casei de Ocrotire din Săliște, s'a putut desăvârși opera începută în toamna anului 1930 și totodată s'a putut confecționa și mobilierul necesar pentru instalarea internă.

Spitalul public, din Sibiu, s'a împărțit de o subvenție de 1.223.100 Lei, județul având trei reprezentanți în Comisiunea de conducere administrativă a spitalului. Cum subsemnatul nu face

parte din aceasta comisiune, nici nu poate fi în situația de a putea raporta asupra situației spitalului public, sau de a face propuneri pentru viitor.

4. Fondul sanitar județean.

Prin art. 528 din Legea Sanitară, se creiază fondul sanitar județean, care se alimentează pe deoparte din subvenția anuală a județului și a comunelor iar pe de altă parte din eventuale legate și donațiuni, precum și din taxele cari se percep pentru eliberarea de autorizațiuni pentru diferite industrii și localuri publice, supuse controlului sanitar.

Destinația acestui fond este cât se poate de variată și multiplă, în general tinde însă a contribui cât mai mult la ameliorarea stări generale sanitare, la combaterea boalelor medico-sociale și epidemice, la creierea și întreținerea de instituții sanitare și de ocrotire etc. etc.

În decursul anului 1931, s'a încasat dela județ suma de 80.000 Lei, pentru fondul sanitar județean, iar din taxe de industrii și amenzi sanitare 36.500 Lei.

Aceste sume s'au contabilizat, aparte conform dispozițiilor primite dela Ministerul Sănătăți și s'au administrat de către o comisiune emisă de către Consiliul de igienă județean.

În decursul anului 1931, sumele cheltuite din acest fond, în conformitate cu destinația originală dată de către județ, s'au întrebuițat pentru finanțarea anchetelor sanitare organizate de către Serviciul sanitar județean.

Din acest fond s'a achitat transportul echipelor de medici, cari au participat la anchetele sanitare, masa în comuna anchetată și o parte din medicamentele distribuite populației cu ocaziunea anchetelor.

5. Ocrotirile Sociale.

Serviciul sanitar județean, abia prin Legea sanitară din 1930, a primit și o serie de atri-

buțiuni în materie de ocrotire socială. Cum însă aceste atribuțiuni au rămas în parte și organizații lor existente până la votarea noi legi sanitare anume, Societatea invalizilor, Societatea văduvelor, orfanilor de războiu, Serviciile județene O. V., Ocrotirea Orfanilor din războiu etc. etc., în mod fatal s'a produs încurcături a căror rezultat a fost o desorganizare și mare a acestei importante acțiuni sociale. *Având ocrotitori prea mulți, iar în urma crizei financiare, mijloacele materiale, reducându-se tot mai mult, invalizii, văduvele și orfanii de războiu cu drept cuvânt sunt nemulțumiți și acuză pentru lipsa de ajutor efectiv și imediat pe prea multele societăți, cari sunt chemate să-i ocrotească.*

Activitatea propriu zisă, a Serviciului nostru pe terenul ocrotirilor a fost în anul 1931, în mare parte o intensă activitate de birou, și o mai redusă activitate de ajutor efectiv. Astfel serviciul nostru a întocmit tablouri aproximativ precise asupra tuturor invalizilor și văduvelor din războiu o operă cât se poate de migăloasă și dificilă. În afară de această a împărțit cu ajutoare în bani pe invalizii din județ cari aveau un grad de invaliditate mai mare ca 60% și a dresat acte de anchetă socială pentru fiecare caz în parte.

În afară de aceasta, serviciul sanitar județean a intervenit în toate cazurile în care a fost solicitat, pentru internări în diferite instituții sanitare și de ocrotire.

Tot în anul precedent am pus baze temeinice unei colaborări strânse între serviciile sanitare de circumscripție și surorile de ocrotire din județ și sperăm că această colaborare va servi la promovarea sănătății publice.

6. Serviciul sanitar rural.

Din punct de vedere sanitar, județul Sibiu a fost împărțit în anul 1931 în 15 circumscripții sanitare rurale și anume:

1. Apoldul de jos, cu 5 comune, având	8832	locuitori,	Dr. Oliver Vraciu
2. Avrig, " 6 " "	9731	" "	Dr. Traian Bude
3. Cisnădie " 4 " "	7659	" "	Dr. Robert Birthler
4. Doștat " 9 " "	11541	" "	Dr. Octavian Oprean
5. Mercurea " 6 " "	9955	" "	Dr. Andreiu Drasser
6. Nocrich " 10 " "	10910	" "	Dr. Ioan Tatu
7. Ocna-Sibiului " 6 " "	11782	" "	Dr. Isail Löwy
8. Orlat " 5 " "	7618	" "	Dr. Ioan Olariu
9. Poiana " 3 " "	9684	" "	Dr. Dobrotă Eugen
10. Rășinari " 2 " "	8060	" "	Dr. Ioan Bucur
11. Roșia " 8 " "	8663	" "	Dr. Martin Thullner
12. Sibiu-rural " 6 " "	12395	" "	Dr. Emanuil Ilcușiu
13. Slimnic " 7 " "	10259	" "	Dr. Kenst Felix
14. Săliște " 6 " "	9562	" "	Dr. Mihail Lupaș
15. Tâlmaciu " 6 " "	9560	" "	Dr. Dumitru Nicolae

Toate circumscripțiile sanitare rurale sunt conduse de către un doctor în medicină, cu studiile terminate, neavând nici o circumscripție vacantă și nici un post ocupat de medici suplimentari.

Medicul de circumscripție rurală are datoria, de a se ocupa atât de igiena și salubritatea publică a comunelor și a localurilor publice și particulare, precum și de a veghea la sănătatea colectivă și individuală a populației din circumscripția sa. Medicul de circumscripție este în același timp organ de control și de inspecție și medic curativ pentru orice fel de boală în aceeași persoană. O sarcină destul de grea și care presupune devotament și chiar spirit de sacrificiu din partea medicului.

Medicii de circumscripție din județul Sibiu, în majoritatea lor, și-au îndeplinit cu conștiință îndatoririle cari le sunt impuse, stând la dispoziția populației pentru orice intervenție de natură medicală și căutând ca în strânsă colaborare cu organele administrative locale, să amelioreze tot mai mult starea de sănătate a populației și starea igienică și de salubritate a locuințelor și a comunelor din județ.

Acolo unde s'a pus suflet și devotament deplin în îndeplinirea acestei înalte misiuni sociale și umanitare, rezultatele sunt dintre cele

mai bune, iar acolo unde acest suflet lipsește, orice măsură disciplinară a rămas și va rămâne și pentru viitor zadarnică.

Medicii de circumscripție au vizitat în mod obligator de câte 2 ori în lună, fiecare comună din circumscripție. Acolo unde a intervenit o înțelegere specială între medic și comună, această deplasare se face mai des, odată sau de două ori în săptămână, iar în cazurile unde comunele au refuzat — și sunt foarte multe cari au refuzat — să pună la dispoziția medicului posibilitate de transport, aceste deplasări sau vizite oficiale s'au făcut și mai rar decât arată regulamentul și decât prescriu ordinele categorice eminate dela serviciul sanitar de județ.

Medicii de circumscripție primesc salariul dela stat, iar dela comune se împartășesc de cvartir în natură sau echivalentul în bani (12.000 Lei anual)

Oficiile sanitare de circumscripție, stau în raport de serviciu direct cu serviciul sanitar județean, iar medicii de circumscripție au ca șef ierarhic imediat, pe medicul primar de județ. Pentru perfecționarea bunului mers al serviciului, medicii de circumscripție au fost convocați de mai multe ori în decursul anului la conferințe de serviciu în cancelaria medicului primar de județ.

Medicii de circumscripție au făcut în decursul anului 1931, în total 1956 de *inspecțiuni sanitare* în diferitele comune din județ. Cu această ocaziune au dat în total 2578 *consultații gratuite*. În afară de aceasta, medicii de circumscripție au participat activ și la viața socială a satelor, lucrând îndeosebi în domeniul popularizării cunoștințelor medicale. În acest scop au ținut în decursul anului trecut 77 *conferințe publice*, cu subiect din domeniul combaterii tuberculozei, sifilisului, epidemiilor și combaterea mortalității infantile.

În personalul medical în decursul anului 1931, au survenit următoarele schimbări. Titularii circumscripțiilor Apoldul mare și Cisnădie trecând la pensie în locul lor au fost numiți D-nii *Dr. Vraciu, la Apold și Dr. Birthler, la Cinădie*, iar în circumscripția Roșia a fost numit Dl *Dr. Martin Thullner*. Tot în decursul anului 1931, a intrat în vigoare, noua arondare a circumscripțiilor așa după cum s'a arătat la începutul acestui capitol.

În afară de cei 15 medici de circumscripție mai funcționează în județ și 4 *medici particulari și o dentistă*. În urma deciziei Comitetului Central de Revizuire, urma ca cele 4 moașe de circumscripție rămase în sarcina județului, să primească posturi de orice natură în acest județ. În decursul anului au primit temporar următoarele însărcinări, Moașa Elisabeta Comanici, ca moașă a circumscripției Spring, Anisia Faraon, la Așezământul Castelul Turnu-Roșu, iar Dobrița Bungărzan și Aurelia Dăncănețiu, la Institutul Obstretic. Urmează ca moașa Elisabeta Comaniciu, să rămână la postul ei și pentru mai departe, iar celelalte 3 vor face serviciu la „Casa de Ocrotire“ din Săliște, unde nu se va angaja alt personal sanitar auxiliar.

În afară de acestea, mai funcționează în comunele rurale din județ în total 151 *moașe și anume 88 moașe comunale oficiale și 63 moașe particulare*, cari toate stau sub controlul medicilor de circumscripție și sub supravegherea serviciului sanitar județean.

Surori de ocrotire au funcționat în comunele rurale din județ 11, cari din anul acesta stau în raport de serviciu direct cu serviciile sanitare de circumscripție.

7. Instituții sanitare.

Pe teritoriul județului Sibiu, funcționează în total 3 instituții publice cu caracter sanitar și anume 1. Azilul „Vatra Copiilor“ din Orlat, 2. „Așezământul de Ocrotire și Reeducație din Castelul Turnu-Roșu“ și 3. „Colonia de Muncă“, Râul Vadului, cari toate sunt create și susținute de către Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale.

Aceste instituțiuni stau sub controlul nostru sanitar și au fost vizitate și inspectate de foarte multe ori în decursul anului de către medicul primar de județ.

Asistența medicală în aceste instituțiuni este dată de către medicii noștri de circumscripție iar pentru izolare, instituțiile dispun de infirmerii proprii.

Copiii internați în instituțiile dela Orlat și Turnu-Roșu sunt foarte bine îngrijiți, îngrijirea internaților din Colonia de Muncă din Râul Vadului, lasă însă din toate punctele de vedere foarte mult de dorit.

În decursul anului am avut de combătut în aceste instituții, o serioasă epidemie de trachom și tricofitje.

Tot în cuprinsul județului funcționează 2 *stațiuni balneare*, cu renume bun și anume băile Statului din Ocna-Sibiului și băile Mercurea-Albele, cari au funcționat în anul 1931 în mod normal.

Stațiuni climaterice recunoscute și cu posibilități de primire de bolnavi interni sunt două și anume Păltiniș cu sanatoriile militare și civile și Avrig cu sanatorul Brukenthal. Ambele stațiuni au funcționat în mod normal, fiind în decursul anului de mai multe ori inspectate de către medicul primar de județ.

Farmacii avem în total 9 și anume în comunele Cisnădie, Tălmăciu, Avrig, Nocrich, Ocna

Sibiului, Cristian, Săliște, Mercurea și Poiana, cari funcționează în mod normal, având 9 farmacii titrați, la conducerea lor.

Farmacile au fost inspectate de mai multe ori în an, de către medicul primar de județ, iar câte odată în an de către Comisiunea numită de Minister, pentru controlul farmaciilor.

Cap. X. Concluzii.

În rezumat din cele expuse în prezentul raport anual, rezultă următoarele constatări:

1. Numărul căsătoriilor încheiate în decursul anului 1931, a scăzut față de anul precedent, ceea ce în mare parte se explică prin accentuarea tot mai vadită a crizei economice și financiare.

2. La fel a scăzut și numărul *concubinajelor* și al *divorțurilor*, ceea ce denota că concepția morală asupra căsătoriei în pătura noastră țărănească, se menține încă intactă.

3. *Cifra natalității se prezintă scăzută* față de anul 1930, ceea ce se explică prin aceleași cauze economico-financiare, cari duc de obicei la reducerea artificială a procreațiunii.

Morți-natalitatea în schimb se prezintă ușor mărită față de anul precedent.

4. Echilibrul excedentului de natalitate este restabilit însă prin numărul mai redus de *decese* ca în anul 1930. *Ameliorarea aceasta în ce privește mortalitatea este cu atât mai înbucurătoare, cu cât deși în mod lent, ea să menține și accentuiază din an în an, — ceea ce denotă, de o parte o mai bună organizare sanitară, iar de altă parte o creștere vadită a capacității vitale a populațiunii din județul nostru.*

5. *Mortalitatea infantilă* se prezintă aproape deschimbată, rămânând încă un larg câmp de activitate medicală și socială pe acest teren.

6. O ameliorare evidentă se constată în cifra bolilor epidemice, care este redusă față de cifra bolilor precedenți. Și mai redusă este cifra mortalității, care se prezintă cu 6.8% în anul 1931, față de o mortalitate de 8% din anul 1930.

7. Un progres evident față de anii precedenți se constată pe terenul depistării și combaterii boalelor medico-sociale, cel mai important capitol de medicină socială.

Pe acest teren am obținut rezultate înbucurătoare datorită **anchetelor sanitare**, organizate de serviciul sanitar județean, cu concursul larg binevoitor al Colegiului Medicilor din Sibiu.

Echipe de medici, reprezentând toate specialitățile de medicină, surori de ocrotire și personal auxiliar, începând cu luna Noemvrie, s'au deplasat Duminecă de Duminecă în comunele rurale din județ, unde s'a făcut examinarea întregii populațiuni. *Technica acestor anchete este următoarea:* Se fixează de către medicul primar de județ comuna care urmează să fie examinată. În această comună se pregătește terenul cu săptămâni înainte, de către intelectualii din comună, îndeosebi preot și învățător. Se prezintă apoi într'o Duminecă, medicul primar de județ, care în cadrele unei conferințe publice, la care participă toată lumea, arată populației, necesitatea și utilitatea acestei examinări în massă, cerându-le asentimentul pentru a se putea face fără dificultăți și în bună înțelegere această examinare. Populația primește cu foarte multă bucurie vestea aceasta și se declară unanim hotărâtă de a se pune la dispoziția medicilor vizitatori, cu atât mai vârtos, că vizita va fi complect gratuită, se va face de către cei mai reputeți medici din oraș, iar cei ce se vor găsi bolnavi, vor primi *tratament și medicamente gratuite.*

După-ce astfel terenul este bine pregătit, în proxima Duminecă se prezintă echipa compusă din 20—30 medici, 3—5 surori de ocrotire, 1 farmacist și 2 oameni de serviciu, dimpreună cu o mică farmacie, cu un mic laborator și cu toate utensiliile necesare examinărilor speciale.

Echipa se împarte în 2 grupe și anume o grupă compusă din medici, cari însoțiți fiecare de un consilier comunal, trece din casă în casă, examinând pe fiecare membru de familie în parte, observând și constatând starea igienică din locuință,

precum și starea socială și condițiile de trai, iar toate aceste constatări se trec de către medicul respectiv într'o fișă sanitară individuală și familiară care este de mai înainte pregătită.

Cazurile cari cu această ocaziune se găsesc suspecte, de vre-o boală mai serioasă sau cari prin natura lor comportă o examinare mai specială, se trimit dimpreună cu fișa sanitară la școală, unde lucrează a 2-a grupă, compusă din medici specialiști, având fiecare amenajată cu strictul necesar, câte o mică cameră de consultație. Aici bolnavul este examinat din nou, de către medicul sau medicii specialiști și constatările lor sunt trecute apoi în fișa sanitară a fiecăruia. Tot aici se fac și cercetările de laborator, se ia sânge pentru analiza Wassermann, se fac extracții de dinți și se distribuie medicamentele necesare.

Echipa de medici lucrează astfel, cu o foarte scurtă întrerupere, de dimineața până seara, săvârșind o muncă pe cât de anevoioasă și de multe ori foarte dificilă, pe atât de utilă și demnă de toată considerațiunea.

S'au examinat astfel până în prezent populațiunea întregă din 3 comune rurale și anume: Veștem, Cisnădioara și Jina, examinându-se în total circa 6200 de persoane.

Fișele completate apoi cu rezultatele de laborator, se totalizează și se grupează după familii și comune și în baza unui chestionar întocmit de către medicul primar de județ, se studiază apoi întreg materialul recoltat, întocmindu-se tablouri speciale nominale despre toate cazurile de boale constatate, îndeosebi despre boalele medico-sociale.

După terminarea studiului acestui material statistic, de o mare valoare științifică, prima măsură care se ia este ca să dispunem de îndată tratamentul cazurilor constatate de sifilis, punându-se la dispoziție și materialul necesar. Astfel după anchetele sanitare din cele 3 comune, s'a început de îndată tratamentul alor 150 bolnavi de sifilis nou descoperiți.

Valoarea materialului recoltat cu acele anchete, este de o deosebită importanță socială și medicală, din el rezultă oglinda fidelă standardului de sănătate, a populațiunii rurale, cu toate aspectele și particularitățile sale, — iar valoarea practică rezidă în tratamentul și îndrumarea pe calea cea bună a tuturor cazurilor de boală constatate.

Suntem recunoscători în primul rând medicilor din Sibiu, cari au participat la invitația noastră, în mod benevol și fără de nici o remunerație la această muncă grea și în al doilea rând suntem recunoscători față de organele conducătoare ale județului Sibiu, cari cu o deplină înțelegere a importanței deosebite a acestor anchete, ne-au pus la dispoziție, mijloacele materiale, pentru a putea săvârși această operă frumoasă și umanitară.

Suntem în continuarea acestor anchete sanitare, a căror utilitate este mai presus, de orice îndoială și suntem hotărâți de a persevera în această muncă grea și migăloasă, câtă vreme vom întâmpina din partea colaboratorilor noștri aceeași înțelegere și acelaș devotament pentru cauză, iar din partea factorilor de conducere ai județului, acelaș spirit de apreciere și aceeaș largă bunăvoință de ajutorare a muncii noastre. Imi îndeplinesc o plăcută datorie a enumera pe toți colaboratorii mei cari cu o largă bunăvoință au participat activ la anchetele noastre cari sperăm că și în viitor ne vor onora cu aceeași colaborare sinceră și desinteresată.

Au participat în total 52, medici, 2 farmaciași, 6 surori de ocrotire, 7 moașe, 2 oameni de serviciu, iar din comunele examinate au colaborat efectiv 1 preot, 2 învățători-directori, 3 primari, 2 notari precum și aproape toți consilierii comunali.

Tuturor le exprim și pe această cale toate mele mulțumiri pentru munca intensivă și devotamentul depus pentru buna reușită a acestor însemnate opere sanitare și sociale.

Dr. Achimescu Aurel, medic maior Sibiu
Dr. Antal Alexandru, medic practician Sibiu
Dr. Arz v. Strausenburg, medic secundar Spitalul public Sibiu

Dr. Berverth Fritz, medic dentist Sibiu
 Dr. Binder Iuliu, medic practician Sibiu
 Dr. Birthler Robert, medic de circ. Cisnădie
 Dr. Bucur Ioan, medic de circ. Rășinari
 Dr. Buradescu Ioan, medic locotenent Sibiu
 Dr. Burlă Arcadie, medic primar Spitalul public Sibiu
 Dr. M. Capitanovici, medic-colonel Sibiu
 Dr. Coșoveanu Traian, medic-locotenent Sibiu
 Dr. Dietrich Gerhardt, medic practician Sibiu
 Dr. Dobrotă Eugeniu, medic de circ. Poiana
 Dr. Drasser Andreiu, medic de circ. Mercurea
 Dr. Dumitrescu Athani, medic-căpitan Sibiu
 Dr. Eitel Adolf, medic-șef sanatoriu Sibiu
 Dr. Ernst Siegfried, medic de spital Sibiu
 Dr. Florescu Oltefi Dumitru, medic-locot. Sibiu
 Dr. Ghițescu Gheorghe, medic-căpitan Sibiu
 Dr. Hager Wilhelm, medic de copiii Sibiu
 Dr. Emanuel Ilcuș, medic de circ. Sibiu
 Dr. Liviu Ionașiu, medic primar de spital Sibiu
 Dr. Kisch Ernst jun., medic specialist Sibiu
 Dr. Löwy Isail, medic de circ. Ocna-Sibiu
 Dr. Lupaș Mihail, medic de circ. Săliște
 Dr. Marer Eugen, medic dentist Sibiu
 Dr. Mavru Aurel, medic-căpitan Sibiu
 Dr. Moga Remus, medic de spital Sibiu
 Dr. Neumann Wilhelm, medic practician Sibiu
 Dr. Dumitru Nicolae, medic de circ. Tâlmăciu
 Dr. Ioan Olariu, medic de circ. Orlat
 Dr. Octavian Oprean, medic de circ. Doștat
 Dr. Pascu Constantin, medic-căpitan Sibiu
 Dr. Phleps Erich, medic specialist Sibiu
 Dr. Petri Mihail, medic de circ. pens. Cisnădie
 Dr. Popescu Ioan, medic de spital Sibiu
 Dr. Popescu Ioan, medic locotenent Sibiu
 Dr. Roth Victor, medic dentist Sibiu
 Dr. Slavu Ioan, medic-șef dentist Sibiu
 Dr. Stoichiția Iosif, medic primar de județ Sibiu
 Dr. Suma Olimpiu, medic-locotenent Sibiu
 Dr. Tănăsescu Horațiu, medic primar de spital Sibiu
 Dr. Thullner Martin, medic de circ. Roșia
 Dr. Tutelea Onoriu, medic-locotenent Sibiu
 Dr. Oliver Vraciu, medic de circ. Apoldul de jos
 Dr. Weindel Victor, medic de spital Sibiu

Dr. Eugen Vorell, medic-colonel Sibiu
 Dr. Traian Bude, medic de circ. Avrig
 Dr. Koszta Eugen, medic-locotenent Sibiu
 Dr. Păcurariu Gheorghe, medic primar de spital Sibiu
 Dr. Ivan, medic de spital Sibiu
 Dr. Stupariu, medic de spital Sibiu
 Victor Pop, farmacist Sibiu
 Nemeth, farmacist Poiana
 Manta Marioara, insp. surorilor de ocrotire Sibiu
 Simonis Josefina, soră de ocrotire Sibiu
 Buzea Voichița, „ „ „ „
 Knall Frieda, „ „ „ Cisnădie
 Nemeș „ „ „ Săcel
 Manta Virginia, „ „ „ Gura-Râului
 Bungărzan Dobrița, moașe de circ. Rășinari
 Gehl Roza, moașe Sibiu
 Teutsch Ana „ „
 Rada Ghițescu, moașe Sibiu
 Iosif Maria, „ „
 Popoviciu Elisabeta, moașe Sibiu
 Schank Marta, „ „
 Alexandru Duna, om de serviciu Sibiu
 Nicolae Popa, om de serviciu Sibiu
 Romul Moldovan, preot Veștem
 Paraschiv Hurubean, învățător-director Veștem
 Sava D., învățător-director Jina
 Krafft Ioan, primar Cisnădioara
 Bucur Andrei, primar Veștem
 Ioan Dordea, primar Jina
 Fleischer Iuliu, notar Cisnădioara
 Tâmpănariu N., notar Jina

Analizele „Wassermann“ s'au executat în Laboratoriile din Sibiu, în mod cu totul gratuit și suntem recunoscători pentru aceasta, Domnilor: Inspector General Sanitar Dr. Gheorghe Preda, directorul Spitalului de boli mintale, D-lui Dr. Cornea, medicul primar director al Spitalului public, D-nei Dr. Bolintineanu și D-lor Dr. Zink și Dr. Manta, cari cu o largă bunăvoință ne-au dat cel mai prețios concurs.

8. In ce privește *igiiena publică* cu toate aspectele ei multiple, anul precedent deși nu a însemnat un progres prea evident, totuși reușind

să învingem dificultățile inerente crizei economice și financiare, am putut menține ba chiar accentua avantajele progreselor realizate în anii precedenți.

9. *In organizarea noastră sanitară*, spre fericire, putem înregistra însemnate progrese cu toate dificultățile timpurilor de față.

Astfel prin o nouă arondare a comunelor rurale din județ, din punct de vedere sanitar, județul s'a putut în fine organiza conform necesităților reale și s'a rupt cu o tradiție care ținea cont mai mult de anumite interese personale.

Disciplinarea personalului medical și sanitar auxiliar, s'a făcut cu mai multă asprime decât în anii precedenți, căutându-se astfel ca fiecare să presteze maximul de munca și în deosebi ca fiecare să se încadreze complect în mediul în care se găsește, dedicându-se integral misiunii care i'a fost încredințată. Deși pe acest teren încă nu am ajuns maximul de rezultate, sperăm că pe încetul să putem ridica personalul nostru sanitar la cel mai înalt nivel de împlinire conștiințioasă a datoriei sale.

Pe terenul *înzestrării serviciului nostru sanitar*, cu instituțiile absolut necesare unei bune funcționări, în anul precedent am putut înregistra rezultate apreciabile. Mulțumită spiritului de jertfă al conducătorilor din fruntea județului Sibiu, precum și aprecierii măgulitoare ce am întâmpinat din partea Ministerului Sănătății „Casa de Ocro-

tire“ din Săliște a putut fi terminată în decursul anului 1931 și fiind înzestrată cu tot utilajul modern necesar, în anul 1932 își va începe activitatea sa binefăcătoare.

Tot datorită spiritului de înțelegere al acestor lorași conducători ni s'au asigurat mijloacele materiale pentru *construirea unei noi case de ocrotire în comuna Mercurea sau Nocrich*, precum și pentru *înființarea de câteva infirmerii rurale permanente* în stituții de cea mai mare necesitate pentru combaterea boalelor epidemice.

Mulțumită acestor realizări, Serviciul sanitar al județului Sibiu, se găsește în limba unui progres lent, dar sigur, și are satisfacția de a fi realizat opere frumoase și durabile tocmai în aceste momente de crâncenă crampă materială, dar și mai gravă criză morală. Nu putem încheia acest raport, fără a exprima mulțumirea noastră pentru înțelegerea deosebită și ajutorul de care ne-am împărtășit mereu din partea conducătorilor județului Sibiu, din partea Inspectoratului General Sanitar Cluj și din partea Ministerului Sănătății din București.

Sibiu, la 1 Februarie 1932.

Medic Primar județean

Dr. I. Stoichiția

În chipul acesta cu ocaziunea desbaterii lasamentare, neputându-se face identificarea imobilului, desbaterea trebuie amânată pe altă dată iar inventarul înapoiat spre complectare.

Cum această stare de lucruri, pe deoparte cauzează pierdere de timp și cheltuieli inutile, chiar astăzi în starea de feroce criză financiară, iar pe de altă parte pune pe notar într-o lumină compromițătoare a cunoștințelor sale profesionale, cu onoare Vă invităm ca în viitor să binevoiți a arăta în dreptul Nrului topografic, la rubrica „Obiectul”, din inventar numirea imobilului (arătură, fânaș, pădure etc.) dricul de pe hotar în care este situat imobilul, indicându-se și numele vecinilor brăzdași, sau dacă este intravilan, veți arăta că e curte sau casă sub Nr. de casă sub care se găsesc acestea.

Ținem să Vă amintim, că Dnii notari vor raporta toate cheltuielile împreunate cu amânarea desbaterilor lasamentare, când amânarea s'ar face pe motiv că inventarul a fost greșit redactat de Dnii notari.

Sibiu, la 29 Martie 1932.

p. Prefect :
(ss) Muțiu.

Prefectura județului Sibiu.

Nr. 2956—1932.

P.: Convorbiri telefonice.

Tuturor Primăriilor comunale

Potrivit ordinului Ministerului de Interne Nr. 4523 din 18 Martie a. c. avem onoare a Vă aduce la cunoștință că, Regia Autonomă a Poștelor, telegrafelor telefoanelor (Direcția exploatării) cu adresa Nr. 35184—932, ne informează, fiind sesizată de legiunea de jandarmi Arad, că diferitele rapoarte pe cari șefii de posturi și de secții dela frontieră le au de transmis prin telefon le sunt împiedecate dacă nu le achită pe loc la primăriile respective.

Deși în prezent serviciul telefonic se execută de către societatea de telefoane, totuși convorbirile interurbane ale autorităților se creează ca și înainte, iar plata lor se face pe bază de conturi, așa că procedeul organelor administrative cari pretind că achitarea convorbirilor autorităților să se facă pe loc întocmai ca a particularilor, nu este cu nimic justificat.

Față de cele expuse avem onoare a Vă ruga să binevoiți a lua măsuri să nu se împiedice convorbirile telefonice ale autorităților prin exigențe ilegale.

Sibiu, la 24 Martie 1932.

p. Prefect :
[ss] Muțiu

p. Șeful serv.
[ss] Albu

Oficiul județean I. O. V. Sibiu.

Nr. 187—1932 I. O. V.

Obiect: Condițiuni în vederea obținerii carnetelor I. O. V. pe C. F. R.

Tuturor Primăriilor comunale și D-lor Primpretori

Urmare ordinului nostru Nr. de sus cu data de 1 Martie 1932, Vă invităm a mai ține seamă de următoarele:

1. Când soția și copiii invalidului cer carnetul se va arăta Nrul și data carnetului invalidului. În cazul când acesta n'are carnet, întâi va cere el și pe urmă membrii familiei sau toți deodată.

Asemenea se va proceda și în cazul când orfanii de războiu solicită carnet, se va arăta Nrul și data carnetului mamei văduve. În cazul când ea n'are carnet, întâi va cere dânsa și pe urmă orfanii, sau toți deodată.

2. La invalizi se va specifica locul și data revizuirii.

3. Atât copiii de invalizi, cât și orfanii de părinți au dreptul la carnetele până la vârsta de 18 ani împliniți.

Dnii notarii sunt ținuți a observa cu strictețe condițiunile, neglijența având ca urmare să se arăte în ordinul nostru Nr. de sus din 1 Martie a. c.

Sibiu, la 22 Martie 1932.

Prefect: Șeful Oficiului jud. I. O. V.:

Dr. Borcia (ss) *Roman*

Prefectura județului Sibiu.

Nr. 2347—1932.

Obiect: Târgurile de vite.

Tuturor Primăriilor comunale din județ

Avem onoare a Vă comunica cele cuprinse în ordinul cu Nr. 19724—931, din 5 Martie a. c. comunicat în copia ce urmează.

Sibiu, la 25 Martie 1932.

p. Prefect: Insp. veterinar:
[ss] MUȚIU. [ss] ZIEGLER

Ministerul Industriei și Comerțului
Direcțiunea Comerțului
Serviciul Comerțului Interior

Nr. 19724, 5 Martie 1932.

Domnule Prefect,

Cercetându-se situația târgurilor de vite și a altor târguri din țară și observând că majoritatea comunităților au schimbat zilele de funcționare fixate în Minister pe baza legii asupra burselor de comerț sau a ordonanței maghiare Nr. 45899 din

1892 azi abrogată, ne găsim în situația de a nu mai putea face nici un control sau a da vre-o relațiune atunci când ni se cere.

Cum pe baza menționatei legi, funcționarea și schimbarea zilelor târgurilor de cereale, animale și mărfuri se aprobă de către acest Minister, avem onoare a vă ruga să binevoiți a da ordine tuturor comunelor cu drept de târguri din județul Dvs., ca pe viitor să nu mai aducă nici o schimbare în funcționarea acestor târguri, fără aprobarea prealabilă a acestui Minister.

Directorul comerțului:

(ss) *Indescifrabil*

Șeful Serv.:

(ss) *Indescifrabil*

Camera de Agricultură a județului Sibiu

Nr. 578 din 28 Martie 1932. Nr. 3132 Adm.

Privește: Regulamentul de aplicarea legii pentru comerțul cu semințe de plante de nutreț.

Tuturor primăriilor comunale din județ

În conformitate cu ordinul Ministerului de Agricultură Nr. 62719—1932 și potrivit Regulamentului pentru aplicarea legii pentru comerțul cu semințe de plante de nutreț, promulgat prin I. D. R. Nr. 318 din 28 Ianuarie 1925, publicat în Monitorul Oficial Nr. 19 din 3 Martie 1925 și modificat prin I. D. R. Nr. 3161 din 3 Nov. 1927, publicat în Monitorul Oficial Nr. 247 din 6 Nov. 1927, vă atragem atenția asupra dispozițiilor acestui regulament, cu rugămintea să aduceți la cunoștința cultivatorilor ce produc semințe de lucernă, trifoi și alte plante de nutreț, precum și comercianților, ce fac comerț cu asemenea semințe, cele ce urmează:

Art. I. Comerțul cu semințe de lucernă, de trifoi și cu semințe de orice alte plante de nutreț, din familia leguminoaselor și gramineelor, este supus controlului Ministerului Agriculturii și Domeniilor.

Art. 2. — Acest control se exercită prin stațiile agronomice și anume:

Stațiunea agronomică centrală București, stațiunea agronomică Cluj, stațiunea agronomică Nord și cele ce se vor mai înființa de Minister.

Art. 3. — Pentru exercitarea unui control eficace asupra comerțului cu semințele de mai sus, Ministerul Agriculturii și Domeniilor va elibera personalului stațiilor agronomice, Consilieratelor Agricole, agronomilor regionali, inspectorilor Ministerului de Agricultură și altor funcționari specialiști, autorizațiuni permanente spre a putea face descinderi locale și eventual a lua probe pentru analize.

Art. 4. — Condițiunile ce trebuiesc să îndeplinească semințele prevăzute la Art. 1 spre a putea fi puse în comerț, privesc: puritatea, germinațiunea, absența cuscutei, specia și varietatea, proveniența.

Puritatea: Pentru determinarea ei se va trimite stațiunii agronomice din semințele de ierburi probe de câte 30 gr., iar din trifoi și lucernă câte 100 gr.

Germinațiunea: Pentru germinațiune se va ține seama de datele mijlocii trecute în anexele acestui regulament. Procentul de germinațiune trebuie să fie rezultatul a 4 determinări de câte 100 boabe fiecare, ce se vor lua din sămânță. Durata germinației este: de 10 și 12 zile pentru trifoiurile: alb, hibrid și pentru gramineele *lollium perenne* și *italicum*, *phleum pratense*; 10 zile pentru trifoiurile roșu și încarnat, precum și pentru lucernă; 15—27 zile pentru toate semințele fine de iarbă (graminee).

La analize se admite o toleranță în plus de 2 la sută cel mult pentru corpurile streine și de 6 zile la sută în minus pentru germinațiune. Aceste diferențe fiind în limitele erorilor ce se pot întâmpla la analiză, nu pot da dreptul cumpărătorilor la reclamațiuni.

Cuscuta. O sămânță se va considera fără cuscută, când într'o probă de 100 gr. luată din

fiecare sac nu se va găsi nici un fel de cuscută, fie că aceasta ar avea, fie că nu ar avea putere de germinațiune. Sub denumire de cuscută mică se va înțelege cuscuta trifoliei babgt, iar sub denumirea de cuscută mare se va înțelege cuscuta *Racemosa* art, *Cronowi Wild*, cuscuta *Arwensis* Baer sau cuscuta Europea L.

Specia și varietatea. Pentru speciile și varietățile cari nu se pot determina cu precizie după semințe, vânzătorul este obligat a garanta sămânța pe propria lui răspundere și sub sancțiunile prevăzute de această lege și regulament.

În cazuri de litigii, determinarea se va face prin culturi experimentale.

Proveniența. Se va determina și indica pe buletin numai la acele probe cari au impurități și semințe cari indică în mod indubitabil regiunea de producțiune.

Art. 5. — Comercianții sau producătorii de semințe nu pot vinde semințele de mai sus, decât numai puse în saci bine închiși, fără cârpituri și însoțiți de un buletin de analiză.

Plombarea se va face cu un clește având pe o parte marca țării, iar pe cealaltă numele stațiunii și cuvântul „controlat” și anul controlului.

Plumburile se vor aplica numai următoarelor specii: trifoiurilor, lucernelor, *antihyllis vulneneraria*, *lotus corniculatus* și *phleum pratense*. La celelalte se vor face analize și libera buletin.

Buletinele de analize se vor face conform formularului model A. anexat la regulament. Atât buletinele de analiză, cât și plombele, nu sunt valabile decât un an. Semințele nevândute în timp de un an vor fi supuse unui nou control numai asupra germinațiunii, prelungindu-se valabilitatea plombei pe încă un an, printr'un nou buletin. În cazul când această probă de germinație dă un rezultat inferior limitei din anexă se va putea aviza vânzarea cu condițiunea, comerciantul să bonifice în natură cumpărătorul.

o cantitate de sămânță corespunzătoare deprecierii rezultate din diferența de germinație.

Cuantumul bonificațiunii se stabilește de stațiunea agronomică și se înscrie în mod vizibil pe buletin.

Comercianții sau producătorii de semințe sunt datori a face din vreme o cerere stațiunii agronomice celei mai apropiate, în care va arăta: felul seminței, numele și adresa producătorului, locul și anul de producțiune, cantitatea în kgr. și numărul de ordine al sacilor, locul unde o posedă, pentru a putea fi analizată — pe cât posibil — înainte de începerea sezonului. Odată cu cererea, comercianții sau producătorii de sămânță, vor depune recipisa de consemnare pe seama stațiunii agronomice a sumei convenită pentru cheltuielile de control prevăzute la anexă, ori va plăti această sumă direct stațiunii agronomice respective și vor trimite acestei stațiuni o probă de sămânță în cantitate de cel puțin 200 gr.

Art. 6. — După primirea cererii, directorul stațiunii agronomice va delega din personalul său, persoana care va proceda la luarea probelor, va executa analizele și aplica plombele, dacă este cazul.

Proprietarul sau comerciantul de semințe este dator să dea lucrători necesari și să îngrijească de materiale și instrumentele necesare plombei, ca: vase, scafe, cutii sau pungii pentru mostre, sfoară, plumburi etc. Cleștele va fi al stațiunii care delegă agentul. Pentru uniformitate se va trimite comercianților modele de plumburi.

Înainte de plombare se va lua de către delegatul stațiunii agronomice din fiecare sac, cu sonda, o probă de 100 gr. din diferite părți ale sacului, pentru a fi examinată.

După examinare, dacă analiza a dat rezultate pozitive, se va face etichetarea și plombarea sacilor.

Etichetele completate și stampilate se vor tăia în jumătate. O jumătate se va introduce în sac, cealaltă se va lega de sfoara cu care a fost închis sacul și de care sfoară se fixează plumbul.

Buletinul complet de analiză se va libera de stațiunea agronomică după ce se va fi făcut și proba de germinație.

Sacii plombați se vor putea expedia în țară numai atunci când proba provizorie de germinație arată că marfa este de bună calitate.

Buletinul definitiv de analiză se va trimite de stațiune la locul de destinațiune al mărfii, destinatarului.

Vânzarea nu poate începe decât după primirea buletinului definitiv.

Comercianții de detaliu se pot aproviziona cu mici cantități de sămânță până la 10 kgr. din sacii plombați ai comercianților mari, fără să li se ceară plomba originală, care rămâne la comerciantul principal; aceasta însă nu este admis pentru lucernă și trifoiul roșu, pentru care vânzarea nu se poate face de nimeni decât din sacii plombați.

Art. 7. — Când analiza nu se poate face pe loc, atunci delegatul stațiunii agronomice va plomba sacii cu un clește special fără indicațiunea „controlat” și apoi va lua probe din fiecare sac în cantitate de cel puțin 100 gr. fiecare, pe cari le va aduce pentru analiză la stațiunea agronomică respectivă. Probele vor purta numărul respectiv al sacilor din cari s’au luat.

Dacă la examinarea ce se face la stațiunea agronomică se constată că probele conțin cuscută, atunci proprietarul sau comerciantul va fi imediat anunțat și obligat să taie plumburile dela sacii respectivi pe cari îi va trimite apoi stațiunii agronomice.

Neexecutarea atrage după sine sancțiunile prevăzute de art. 11 din lege.

Art. 8. — Dacă o sămânță de lucernă sau trifoi se va găsi infectată de cuscută, atunci

comercianții sau producătorii pot fi autorizați să transporte sămânța spre descuscutare la stațiunile statului sau la cele particulare autorizate a funcționa.

Proprietarii acestor instalațiuni vor putea fi autorizați să cumpere spre descuscutare astfel de semințe, sub controlul stațiunilor agronomice, să le descuscuteze și pună în comerț dacă îndeplinesc condițiunile prevăzute de acest regulament. Pentru punerea în vânzare se va proceda conform art. de mai sus, referitoare la control, plombă și buletin.

Art. 9. — Cei cari vor cumpăra fără autorizarea Ministerului de Agricultură și Domenii asemenea semințe necontrolate și neplombate de către stațiunea agronomică, fie pentru comerț, fie pentru descuscutare, fie pentru cultură, vor fi pasibili de penalitățile prevăzute la art. 11 din lege, iar semințele de rea calitate se vor denatura prin măcinare.

Art. 10. — Semințele constatate prin analiză ca fiind de rea calitate, fără putere de germinațiune, precum și acelea cari prin impuritățile ce conțin ar periclita cultura, sunt oprite a se pune în vânzare.

Ele se vor denatura prin măcinare, în termen de 15 zile.

În acest termen comerciantul interesat poate cere Ministerului o contra-analiză. Dacă și rezultatul acestei analize este defavorabil, sămânța se va denatura imediat.

Art. 11. Cheltuielile necesare pentru analiza semințelor privesc pe comercianții sau proprietarii de semințe. Ele se vor fixa anual, prin decizii ministeriale.

Deasemenea comercianții și producătorii vor suporta cheltuielile de transport ale delegatului, precum și diurna ce se va fixa de Minister.

Art. 12 — Orice vânzător de semințe de nutreț este dator a da cumpărătorului o notă de vânzare, care să cuprindă numele firmei vânzătorului,

numărul buletinului de analiză al stațiunii agronomice și procentul germinațiunii și purității prevăzut în acel buletin. Această notă trebuie să fie semnată.

Comercianții vor ține în evidența cantitățile vândute.

Orice persoană care cumpără semințe dela comercianți sau producători, are dreptul de a trimite stațiunii agronomice o probă din acele semințe, pentru a se asigura dacă aceasta corespunde garanției date.

Analizele de verificare cerute de cumpărător se vor plăti cu jumătatea taxei din tarif. Dacă se dovedește că rezultatul analizei de verificare nu corespunde cu certificatul respectiv al seminței, atunci se va putea face un control inopinat la vânzători și în caz că acest control are acelaș rezultat ca și analiza de verificare, vânzătorul va fi urmărit ca contravenient și i se vor aplica sancțiunile dela art. 11 din lege.

Cumpărătorul poate cere în afară de amenzile prevăzute de lege, certificarea costului seminței și taxelor de transport.

*Camera de Agricultură
a județului Sibiu.*

ROMÂNIA

Consiliul de igienă și salubritate publică
al județului Sibiu.

Nr. 10—1932.

Nr. 3008 Adm.

Proces-Verbal

încheiat în ședința Consiliului de igienă și ocrotire județean, ținută la 24 Februarie 1932, la ora 17 (5 d. a.) în sala mică a Palatului Prefecturii județului.

Prezenți: D-nii Dr. Dumitru Borcia, prefect, Dr. Iosif Stoichiția, medicul primar al județului, Dr. Ioan Sturza, medicul șef al Municipiului, Dr.

Cornel Manta, medic primar de spital, Dr. Ioan Slavu, medic-șef al Casei Cercuale, Dr. Emanuil Ilcușiu, medic de circumscr., Victor Pop, farmacist-proprietar, Adam Micu, consilier județean, șef-inginer Aladár Lukács și Elvira Petric, secretară.

1. Procesul verbal din ultima ședință.

Se ia la cunoștință cu aprobare.

2. Diferite autorizațiuni de funcționare pentru industrii și localuri publice.

Consiliul aprobă autorizația de funcționare pentru următoarele industrii, fixând tot odată suma care se va achita în sensul art. 528 din Legea sanitară la Fondul sanitar județean și comunal:

Nicolae Vesa, fierar în com. Săcel Lei 500.—
Ioan Schoger, morar, Șura-mare Lei 500.—
Valeriu Barna, măcelar, Orlat, Lei 500.—

3. Chestiunea onorariilor moașelor comunale.

În comunele unde moașa primește un minimum de 500 Lei leafă lunară dela comună, taxa de asistență și 10 zile îngrijire se stabilește la Lei 200.—, iar în comunele cari achită o leafă mai mică lunară ca cea sus amintită, taxa de asistență și 10 zile îngrijire se fixează la Lei 350.—.

4. Cererea D-nei Dora Dr. Möckel din Apoldul de sus, pentru libera practică a medicinei în această localitate.

Intrunind toate condițiunile legale, se ia la cunoștință cu aprobare.

5. Fixarea unui tarif pentru lucrările neoficiale ale Serviciului sanitar județean.

Se dă delegație D-lui medic primar ca pentru asemenea lucrări să se perceapă taxele, cari D-sa le va fixa.

6. Cererea comunei Păuca pentru construirea unui apeduct.

Se hotărăște ca să se înainteze acetele cu privire la construirea unui apeduct Comisiunei interimare județene cu propunere favorabilă, spre a se da ajutor corespunzător, care se va da din alocația drumurilor.

D-l Dr. Sturza face propunere, ca înainte de începerea lucrărilor apeductului, să se ceară instrucțiuni din partea Institutului de igienă din Cluj.

7. Diferite ordine Ministeriale.

Nr. 4708—1932. Clasificarea fabricilor pentru prepararea pastei de cartofi printre industriile insalubre de clasa III-a.

Nr. 6699—1932. Depozitele de vânzare de chibrituri sunt impuse la achitarea taxelor de Fond sanitar județean.

Nr. 11332—1932. Autorizațiunile de funcționare, ce se eliberează de Consiliile de igienă, se timbrează potrivit dispozițiunilor art. 4 din legea timbrului, punct 26 litera a).

Nr. 75398—1932. Se autorizează întrebuințarea paharelor de hârtie cu condițiunea, ca ele să fie numai o singură dată folosite.

Nr. 5102—1932. Se acordă un termen de un an, adecă până la 10 Februarie 1933, pentru preschimbarea actualelor armături tip neregulamentar cu armături tip regulamentar, la fabricarea de ape gazoase artificiale.

Se iau la cunoștință.

Nr. 5097—1932. Avizul Comisiunei salubrității și igienei industriale cu privire la scurgerea și vărsarea apelor murdare dela diferitele industrii în râuri, iazuri, lacuri etc. În chestiunea prezentă avem adresele comunelor Gușterița, Bungard, Mohu, Veștem și Tălmaciu, cari s'au plâns contra murdăriilor ce se scurg dela industriile din Sibiu în râul Cibin.

V. Publicațiuni officioase, concursuri și curentări.

Prefectul județului Sibiu

Prefectura Județului Sibiu.

Nr. 2902—1932 S.

Nr. 584—1932.

Concurs.

Publicațiune.

În sensul art. 78 din Regulamentul legii St. F. P., publicăm concurs pentru complectarea postului de notar din comuna Săsăuș, devenit vacant prin punerea în disponibilitate a titularului.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că în ziua de 11 Aprilie 1932, ora 11, se va ține în localul prefecturii județului Sibiu din strada Șaguna Nr. 10, licitație publică, pentru tipărirea Buletinului județean pe anul 1932.

Salarul pentru acest post este cel prevăzut în bugetul Ministerului de Interne, iar întrucât candidatul numit va fi notar începător, atunci salariul lunar brutto va fi de 3050 Lei.

Licitatia se va ține în conformitate cu art. 88—110 inclusiv din legea contabilității publice, regulamentului O. C. L. și normele generale publicate în Monitorul Oficial Nr. 127 din 4 Iunie 1931.

Reflectanții la acest post trebuie să întrunească condițiunile art. 5 din legea Statutului funcționarilor publici și art. 178 din L. O. A. L., urmând a-și înainta cererile la Prefectura județului, însoțite de documentele prevăzute de art. 7 din Regulamentul legii St. F. P., cel mai târziu până la 20 Aprilie 1932.

Toate persoanele cari vor lua parte la licitație vor depune pe lângă ofertă și o garanție de 5 la sută din valoarea furniturii oferite de 100,000 Lei, iar oferta se va face numai în conformitate cu caetul de sarcini, care poate fi văzut în fiecare zi dela orele 8 până la 13.30 în localul prefecturii jud. camera Nr. 16.

Candidații aflați în funcțiune publică își vor înainta cererile pe cale ierarhică, cu referințe din partea acelei autorități.

Sibiu, la 24 Martie 1932.

Sibiu, la 29 Martie 1931.

p. Prefect:
(ss) Muțiu

Șeful serv.:
(ss) Șandru

Prefect:
(ss) Dr. Borcia